

HIPÎLU

Yesu p:uu kópu dyuu Nju tpémi ye

Nkéli dnye ngê ala puku dmi u pi Hebrews, nmînê nmo Hipîlu. Ala puku dmi pini n:ii ngê d:êê ngê, chóó u pi daa d:êê ngê. Wunê Yesu u yoo vy:o yélini a ghê dniye, yi nuw:o dmi alanté doo a ya, apê ngmênê, Póól ngê yinê d:êê ngê. Yélini ye ala puku dmi dy:ââ ngê, yi yéli Nju tpémi, n:ii dé Yesu u yoo vy:o ghê dniye. Yi ngwo Nju tpémi y:oo enjel yoo dnyimo cháâcháâ dé, Mósisi u kópu dyuu dnyimo cháâcháâ, Chóó Lémi ka kpêê yiyé ndîi kópu ngê ye myedpîmo ya. U yi y:e dêpwo kwo, Yoo Yesu ka dny:oo kêlîmî. N:ii ngê ala pweepwee pee d:êê ngê, u yi u ngwo dêpwo kwo, Nju tpémi y:oo Yesu u yoo mêdê diyédiyé kalê tene. Yi kópu u l:êê díy:o ala pweepwee pee ye dy:ââ ngê. Lóma lede knî y:oo Njedusalem ghêlí dêpê pw:oo ngópu, yi ngwo ye dy:ââ ngê.

Kópu kamî n:ii Chóó Lémi ngê nmî dye ghi ngê d:uu ngê

¹ A tîdê mbwó yoo, nmî lama ka tóó wunê n:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo dnyimo a kapî, yi yéli y:oo nmî kn:ââ knî ye daa kópu ngmîdi dnyimo a tpaê, ye dnyimo a mgongo, ntênê ye myednyimo a danê, ² ngmênê nmî dye ghi ngê Chóó Lémi ngê Tp:oo nmo a dy:ââ ngê, u Mî komo nmo yinê mî kââ. Vyîlo yi pini Chóó Lémi k:ii tpile yintómu nipi l:âmo ngópu. Kuwókuwó wéni ngê tpile yilî yintómu

yi kada pini ngê vyîlo ayi pyódu. * ³ Tp:oo p:uu nmo w:ee ngê, nê, Chóó Lémi u pi ndîi, dyââpe p:uu daangma a t:a. Chóó Lémi ntee a tóó, Tp:oo ndéndê mye yinté. Tpile yilí yintómu knî ye vyîlo yiwunê vuywo, chóó u kópu mbêmê wunê mbêpê kîgha té. Dini ghi n:ii ngê nmî dono chedê too, u Mî ka mê diyé wo, u che p:ââ pee ngê mî pyodo. *

Enjel yoo yi pwo, Chóó Lémi Tp:oo a tóó

⁴ Pi woni knî y:oo enjel yoo mb:aamb:aa ngê a chââchââ tumo, ngmênê nmî Mî Tp:oo u pi ndîi, enjel yoo yi pi dmi tédê. Nmî Mî Tp:oo kada mê tóó, enjel yoo kuwó mê pyede. * ⁵ Chóó Lémi ngê Tp:oo u pi ndîi ngê pyódu ngê, kwo,

Nyi a tp:ee,

ngmênê enjel ngmê ka daa vyu,

Nyi a tp:ee, awêde mî ngê dî pyódu.

Myenté enjel ngmê p:uu daa vyu,

A tp:ee ngê wa pyódu, u mî ngê anî ya. *

⁶ Tp:oo Kaa dyámê mbêmê ghêlî dêpê dy:ââ ngê, Mósisi ngê komo alanté a kââ, ala kópu a d:êê ngê, apê,

Chóó Lémi u enjel knî y:oo ntênê dny:oo chââchââ.

⁷ Chóó Lémi u kópu enjel knî yi p:uu puku yedê alanté a tóó,

Yópu lîmî ntee a dpodo nódó,

enjel yoo Chóó Lémi p:uu yinté a dpodo nyédi. *

⁸ Ngmênê Tp:oo p:uu Chóó Lémi u kópu puku yedê alanté a tóó,

* **1:2:** Njon 1:3; Kîlosa 1:16 * **1:3:** 2 Kódin 4:4; Kîlosa 1:15

* **1:4:** Pilipay 2:9 * **1:5:** Psalm 2:7; Hipîlu 5:5 * **1:7:** Psalm 104:4

Yâpwo ndêndê, dye ghi yintómu nyoo anyi y:enê,
chedê ngê daawa pyódu.

Nyoo ntênê anyi y:enê. *

⁹ L:êê ghi mb:aa nuu u l:êê ghi dé, yoo dono u yi
nga daa kwo.

Yi kópu u l:êê dîy:o yâpwo ndêndê, nyâpwo ngê a
ngmidi nyoo,

nga mb:aamb:aa ngê a pyódu ngê, w:aa u ngwo
nyinê pyw:ângo,

myipe knî y:oo yintoo w:aa dêpê pyw:ee ngópu.

¹⁰ Ala kópu mye tóó,

A Lémi, mwiyémwiyé dini ghi ngê dyámê pê nyi
l:âmo ngê,

ngêê dê y:oo mbóó nyi l:âmo ngê. *

¹¹ Yi tpile yilî yintómu chedê ngê wa pyaa dmi,
ngmênê chedê ngê daanyi pyódu.

Kpîdí ntee mbwee ngê dpî pyódu,

mbóó dyámê yinté mbwee ngê amye pyaa knî.

¹² Pi ngê u kpîdí ntee dpo kmongo, ntee myoo
ngmêê,

tpile yilî yintómu yinté am:ii ngmêê té,

ngmênê ntee nye tóó, dye ghi yintómu yinté anyi
ya, daanyi dyênê.

¹³ Chóó Lémi ngê enjel ngmê ka daa vyu,

Mi ndîî ngê n:aa pyépi, a wéni pee dpî yey, pi
yintómu chi y:enê dé.

Yélini m:uu a l:êê té, dîyo anî vya té,

nyi yodo u maknopwo wanî yé té. *

¹⁴ Tp:oo ka yi kópu u mo vyu, enjel ngmê ka daa
vyu. Tp:oo kada a tóó, enjel yoo kuwó a pyede.

* **1:8:** Psalm 45:6-7 * **1:10:** Psalm 102:25-27 * **1:13:** Psalm
110:1

Enjel yoo ghê dmi dé, Chóó Lémi p:uu a dpodo nyédi. Yi dpodo tédê dpodo tédê dpî dy:ââ té, yélini yi mbwámê ngê Tp:oo pyodo, y:oo a ngêêpî tumo.
*

2

Ng:aa t:emî, nmî Mbwámê p:uu

¹ A tîdê mbwó yoo, daa enjel ngmê nmî Mbwámê ngê vyîlo yi pyodo, ngmênê Chóó Lémi Tp:oo vyîlo yi pyodo. Yi kópu u l:êê dîy:o kópuni ndêndê nmyi ny:ee tumo, mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:onuw:o dé, kminté maa ndêndê wanmyi kn:aadi ngmê.

² Dêêpî kópuni dyuu enjel knî y:oo Mósisî ka a núw:o tumo, doo u ntââ nmî kn:ââ knî y:oo daapî kée tumo. N:ii ngê yi dêêpî kópu dyuu dêdpîmo chââchââ, pi knî y:oo yi pini dnyimo kpadakpada.

* ³ Enjel yoo yi pi dmi tédê, nmî Mbwámê u pi ndîi. Nmî Mbwámê daanmo châpu knomomê, ye angênté wanmî pyaa dmi. Nmî Lémi yoo vy:o dpîmo a kwo, chóó p:uu ye dpîmo a danêmbum. N:ii knî y:oo u kópu dyuu a ny:ee tumo, yi kópu dyuu ndê kópu ngê nmo y:oo pyódu tumo. ⁴ Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê mbwudu yilî nmî vy:o dnyimo chapî, Chóó Lémi ngê yi kópu dyuu ndê kópu ngê nmo u ngwo myedê pyódu ngê. Nmî vy:o n:ii yoo nmî Mbwámê ka a kèlimî té, Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê dpodo dyêêdî daa ngmîdi a dódó tumo. Chóó Lémi chóó u pono a vyápê yédi, u yoo yi dpodo nédê dpodo nédê dpî kaa té. *

Yesu nmî Mbwámê ndêndê, nmo ntee pini

* **1:14:** Psalm 91:11; Dpodo 12:7 * **2:2:** Hipîlu 12:25 * **2:4:** Mak 16:20; 1 Kódin 12:4,11

⁵ Chóó Lémi ngê nmî Mbwámê nmî kada pini ngê pyódu ngê, enjel yoo nmî kada pini ngê daa pyódu too. ⁶ Puku yedê alanté a tóó,

A Lémi, tpileni nyi l:âmo too, ndîi dé, pi tédê, lukwe dîy:o yi p:uu nyinê nuw:o.

Pi tédê, lukwe dîy:o ye nyinê vuywo. *

⁷ Yoo yi pi dmi ndîi ngê nyi pyódu too, enjel yoo yi maknopwo chono nyi yé too.

Yoo yi pi dmi nyi km:êê too,

⁸ tpile yilî yintómu yi y:enê pyu ngê nyi pyódu too.

Kópuni puku yedê a tóó, yi kópu p:uu dmyinê nuw:o, Chóó Lémi ngê yoo tpile yilî yintómu yi y:enê pyu ngê pyódu too, tpile dèpèngmê kuwo ngê. Ngmênê ala ngwo yoo yi maknopwo tpile woni daa pyede, nmî dnye dmi daa yi ng:aa. ⁹ Ngmênê Yesu p:uu dmyinê nuw:o. Daa dye ghi daadîi u pi tédê ngê doo a ya, enjel yoo yi pi dmi yi maknopwo, nmî l:êê dîy:o u ngwo pwene, ngmênê ala ngwo u pi ndîi ngê maa pyódu. Doo wélîlî mgîni vyîmî, pi yintómu yi l:êê dîy:o pwene, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ka nmo ch:anê dniye, Tp:oo u ngwo nmo a dy:ââ ngê. *

¹⁰ Chóó Lémi ngê tpile yilî yintómu kî l:âmo ngê, yinê a mbêpê kîgha té, chóó u l:êê dîy:o a pyede. Yi kópu u l:êê dîy:o u ntââ mbêmê kmungo, Yesu mgîni vyîmî tédê dy:ââ ngê. Yi mgîni vyîmî tédê Chóó Lémi ngê Yesu u ntââ mbêmê a yó, tp:oo módó tp:oo mââ yoo yi Mbwámê ngê u ngwo pyódu ngê.

* ¹¹ Yélini yi k:ii Yesu ngê nmî dyââpe pwaa too, Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ ngê u ngwo pyódu

* **2:6:** Psalm 8:4-6; 1 Kódin 15:24-27

* **2:9:** Pilipay 2:8-9

* **2:10:** Hipilu 5:8-9

nmoo. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu u k:i:i nmî Mî mu ngmidi, ngmênê u kwo nmo u tîdê mbwó yoo, doo u mywenemywene u kópu. * ¹² Yesu u kópu puku yedê alanté a tóó, Chóó Lémi ka kwo,

A tîdê mbwó knî ye m̄:uu anîn:aa danê,
yi vy:o anîn:aa chaa kîgha ngi. *

¹³ Myenté apê,

Yoo yi nuw:o dmi Chóó Lémi p:uu ntee a kwo,
A nuw:o yinté p:uu mye kwo.

Myenté apê,

Ala nê, tp:ee dmââdî n:i:i yoo Chóó Lémi ngê a ka a kê too, yi vy:o anî kwo. Ntee dé my:aa yinté. *

¹⁴ Nmo Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ yoo, mbyuu too ntee nmî p:uu a kaa knopwo, Yesu p:uu yinté mye kaa knopwo, nmo ntee pini ngê mye pyodo. Pi ntee dpî pw:onu, yinté mye pwene, ngmênê mêtê pii wo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Pwopwo u kada pini Setan nî dyênê. *

¹⁵ Dyámê mbêmê tpémi kudu ngmê u yoo, pwopwo ka a nkîngê té. Dini ghi n:i:i ngê Yesu mêtê pii wo, u ngwo mêtê pywálî nmoo, pwopwo ka mêtêdpîno nkîngê té. ¹⁶ Yesu daa enjel yoo yi Mbwámê ngê pyodo, ngmênê nmo Epîlaham u yoo nmî Mbwámê ngê pyodo. ¹⁷ Nyââ, nmo u tîdê mbwó yoo, ntee nmo pyede, yinté d:ud:umbiy:e mye pyodo. U l:êê dîy:o ntênê u kwo nmo ch:anêch:anê nyédi, nmî lama ka tóó, Kî nmî kpêê yiyé pyu ndêndê, daawa dóó nmo, myedaa dîpedîpe yédi, Chóó Lémi ka ntênê wunê kââdikââdî nmoo. Tp:oo u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê nmî dono u kuwó dpî kée té,

* **2:11:** Mak 3:35 * **2:12:** Psalm 22:22 * **2:13:** Is 8:17-18

* **2:14:** 1 Njon 3:8

mêd:uuwodê ngî té. * 18 Dini ghi n:ii ngê Setan ngê wunê tókótókó nmoo, u ntââ Yesu ngê dpî ngee nmo, mu kópu u dîy:o Setan ngê Yesu myedpîmo a tókótókó, Yesu myedoo mgîní vyîmî.

3

Mósisî u pwo, Yesu a tóó

¹ A tîdê mbwó yoo, yélini Chóó Lémi ngê a ngmîdi nmyoo, nmyi dyââpe myedê pwaa too, nmî Mbwámê Yesu p:uu dmyînê nuw:o. Chóó Lémi ngê nmo a dy:ââ ngê, u dyépi ngê pyódu ngê, kpêê yiyé pyu ndêndê ngê mye pyódu ngê, u ngwo u kwo nmo kêlîmî té. * ² Mósisî ngê Chóó Lémi u dnye ntee dpîmo a nyêmî, Chóó Lémi u yoo vy:o ntee dpîmo a dpodo, Yesu mye yinté, Chóó Lémi u dnye ntênê dpîmo nyêmî, dpodoni u kwo y:ee too, mye dóó too. * ³ Pi ngê u ngomo kamî ntee dpî wó, Chóó Lémi ngê u yoo yinté myedê ngmîdi ngê, yi vy:o a kwo. N:ii ngê ngomo mb:aa dpî wó, pi knî y:oo daa ngomo ye chaa kîgha ngópu, pini n:ii ngê dpî wó, yi pini ye chaa kîgha ngópu. Mye yinté. Yesu ngê Mósisî mêtê kuwo ngê, vyîlo mêtê chaa kîgha koo. ⁴ Ngomo kamî, chóó daawa pyidu, pi ngê yinê dpî wó. Chóó Lémi ngê tpile yilî yintómu l:âmo ngê, chóó u ngomo mye wó. ⁵ Mósisî Chóó Lémi u dpodo pyu ngê dpîmo a ya, u ngomo mb:aamb:aa ngê dpîmo y:enê, yoo yi ng:aa dmi dpîmo a t:emî, kópuni ghêlî k:ii dèdnyimo pyodopyodo, yi p:uu ye dpîmo a danêmbum, ⁶ ngmênê Yesu Kédisu ngomo chóó tp:oo, Chóó Lémi u ngomo ndêndê ngê yinê a

* **2:17:** Hipîlu 4:15; Luukí 4:1-13 * **3:1:** Hipîlu 4:14 * **3:2:** Num 12:7

y:enê. Chóó Lémi u ngomo, u yoo. Nmo yi yéli vyîlo yinmo kwo. Kópu mb:aa n:iî nmo t:âât:ââ, k:omo tpile ngê nmo daawa pyaa knomomê, dono vyîmî têtê Yesu daanmo wópu knomomê, ye Chóó Lémi ngê kuwa daawa kaa nmo, u yoo vy:o anmî kwo. *

Chóó Lémi u yoo yi ghê vyîmî têtê

⁷ A tîdê mbwó yoo, Chóó Lémi ngê kuwa kîngê kaa nmyo, chóó u Ghê Dmi ngê kópuni a vyu, yi kópu p:uu mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:o. Yi kópu puku yedê alanté a tóó,

Chóó Lémi u dnye awêde nmye nyêmî ngmê, *

⁸ nmyi ngópu dmi dpî kpêmî yó, nangmê nkoko.

Nmyi kn:ââ yoo yi nt:anê nangmê yââ.

Yi ngópu dmi a nkoko tumo, yi chóó yi nuw:o u pono dnyimo a vyápê, Chóó Lémi u pono dêdnyimo a vyápê.

Dini ghi n:iî ngê Yichip a kuwo ngópu,

Kenan ghêlî dîmî taa dniye, w:amî mbêmê dnya a paa, Chóó Lémi dnya a tókótókó. *

⁹ Dépidi u dye ghi ngê Chóó Lémi ngê Nju tpémi ye yepê,

Yi kêlî ghê nmyi kn:ââ knî y:oo dnya a tókótókó nê,

m:ââ podoy:a yi k:oo kópu ndîi yilî ye noo a d:uud:uu.

¹⁰ Yi kópu u l:êê dîy:o ye nê nod:e wo,

nê, Yi nuw:o dmi a p:uu daa kwo,

a maa daa kîgha ngmê.

¹¹ Ye nê nod:e wo, a chóochóó a nga nî kpaa wo,

* **3:6:** Hipîlu 3:14; 10:23
17:7; Num 20:2-5

* **3:7:** Psalm 95:7-11

* **3:8:** Ex

nê, Ghi n:ii ye nê kêma ngê, kwéli pîdnyin:aa ghê vyîmî, ndêndê ngê y:i mêdaamî taa dmi. *

¹² A tîdê mbwó yoo, kyedekyede dmyinê paa. Nmyi gha vy:o dono kîngmê ya, nmyi kêlîmî têdê ngê kîngmê pyódu. Yâpwoni ghê a t:a, nmyi vy:o pini ngmê ngê kêdangê kuwo. ¹³ Chóó Lémi u dnye awêde nmo nyêmî. Pini n:ii u nuw:o dono ngê wa dóó, ngópu dê wa nkoko dê, chóó u pono wa vyápê mb:anê, mââ m:ii yi pini ngê Chóó Lémi u dnye mêdaamowa ny:oo, Chóó Lémi u maa wa kn:aadi. A tîdê mbwó yoo, nmyi vy:o pini ngmê ngê yi kópu kîngmê d:uu. Yi kópu u l:êê dîy:o numo kuwó mēdmyinê mbumu. ¹⁴ Dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu ka nmî kêlîmî mbê dniye, nmî nuw:o dmi yi ngwo p:uu a ghê wo. Nmî nuw:o dmi p:uu daanmo y:ee knomomê, u dî pwopwo, ye u k:ii kââdî ngmê u yoo ngê anmî ya. * ¹⁵ Kópuni puku yedê a tóó, a pweepwee pee yedê mwiyé d:a d:êê, myombó mē ny:ee yó,

Chóó Lémi u dnye awêde nmye nyêmî ngmê,
nmyi ngópu dmi dpî kpêmî yó, nangmê nkoko.
Nmyi kn:ââ yoo yi nt:anê nangmê yââ.

Yi ngópu dmi a nkoko tumo, yi chóó yi nuw:o u pono dnyimo a vyápê, Chóó Lémi u pono dēdnyimo a vyápê. *

¹⁶ A tîdê mbwó yoo, nmyinê nmye ló yéli y:oo Chóó Lémi u dnye yidnya a nyêmî, ngmênê yi chóó yi nuw:o u pono yidnya a vyápê, Chóó Lémi u pono dēdnya a vyápê? Mósisi ngê yélini yintómu Yichip u mênê a pw:ii too, apii? * ¹⁷ Nmyinê nmye ló

* **3:11:** Num 14:21-23 * **3:14:** Hipîlu 3:6 * **3:15:** Psalm 95:7-8; Hipîlu 3:7-8 * **3:16:** Num 14:1-35

yéli ye Chóó Lémi doo a nod:enod:e, m:ââ podoy:a yi k:oo? W:amî mbêmê yélini y:oo kn:aadi te kópu yilí dnya a d:uud:uu, yi yéli ye doo a nod:enod:e, y:i myedê pw:oo dniye. ¹⁸ Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi chóochóó u ngwo a kpaa wo, apê,

Ghi n:ii ye nê kêma ngê, kwéli pîdnyin:aa ghê vyîmî, ndêndê ngê y:i mêdaamî taa dmi,

a tídê mbwó yoo, nmyinê nmye ló yéli yi p:uu doo a danê? Yélini yi chóó yi nuw:o u pono dnyimo a vyápê, Chóó Lémi ka dêdnya a ng:aa, yi yéli yi p:uu doo a danê, apii? ¹⁹ Ala kópu nga a m:uu yó, Yi ghê vyîmî tédê kwéli dnya a lèpî, y:i dîmî taa dniye, mu kópu u díy:o Chóó Lémi ka dêdnya a kêlîmî.

4

¹ Chóó Lémi ngê ghê vyîmî tédê u maa komo wunê a kpêmî ngê, apê, Yi k:ii pênmîn:aa ghê vyîmî. A tídê mbwó yoo, dmyinê nkîngê, nmyi vy:o pini ngmê ngê yi máádi kîngê kn:aadi, ghê vyîmî tédê koko ngê kîngê dîpî. ² Ghê vyîmî u kópu ntee a ny:ee ngópu, yinté my:oo nyongo. Maa ntee a kn:aadi ngópu, yinté myekud:uungê kn:aadi. K:omo tpile yi kópu mb:aa a ny:ee ngópu, ngmênê yi máádi yi chóó a kn:aadi ngópu, mu kópu u díy:o u kwo dêdnya a kêlîmî. ³ Yélini yi k:ii nmo kêlîmî té, yi ghê vyîmî tédê díyo anm:uu taa dmi, ngmênê yi yéli yi p:uu Chóó Lémi ngê apê,

ye nê nod:e wo, a chóochóó a nga nî kpaa wo, nê,

Ghi n:ii ye nê kêma ngê, kwéli pîdnyin:aa ghê vyîmî,

ndêndê ngê y:i mêdaamî taa dmi.

Dini ghi n:ii ngê yi kópu a vyyu, chóó doo a ghê vyîmî, mu kópu u díy:o dyámê pé l:âmo ngê, tpile

yilí yintómu mye l:âmo ngê, u kuwó dini ghi ngê
 tpile mêdaamo l:âmo ngê, ghê vyîmî kn:ââ u ngwo a
 chópu, awêde moka ghê vyîmî. * 4 Wo piini u kópu
 puku yedê yinté myeka tóó, apê,

Chóó Lémi ngê u dpodo yilí yintómu chedê ngê,
 wo wéni knî yi k:oo, piini ngê doo ghê vyîmî. *

5 Yi yéli ghê vyîmî tédê dîmî taa dniye, mu kópu u
 dîy:o Chóó Lémi ngê apê,

Ghi n:i: ye nê kêma ngê, kwéli pîdnyin:aa ghê
 vyîmî, ndêndê ngê y:i mêdaamî taa dmi.

6 Yélini y:oo ghê vyîmî u kópu mb:aa mwiyé a
 ny:ee ngópu, yi ghê vyîmî tédê dîmî taa dniye, mu
 kópu u dîy:o Chóó Lémi u pono dêdnyimo a vyápê,
 ngmênê yoo m:uu a kwo, yi yéli vyîlo dé yi ghê
 vyîmî tédê ayimî taa dmi. 7 M:ââ yilí mî loo, yoo
 kamî yi l:êê dîy:o wo m:uu a ngmîdi ngê, nmopê,
 Awêde nmyi wo. Dépîdi ngê yi kópu wunê mwiyé
 a d:êê ngê, nmî l:êê dîy:o. A pweepwee pee yedê yi
 kópu mu ngmîdi u nkwo d:a d:êê,

Chóó Lémi u dnye awêde nmye nyêmî ngmê,
 nmyi ngópu dmi dpî kpêmî yó, nangmê nkoko. *

8 Pini n:i: ngê Mósisi u d:aa a kââdî ngê, Njósuwa,
 yi pini ngê yoo ghê vyîmî tédê njini wo núwo, ye
 Chóó Lémi ngê wo daamupêdê ngmîdi ngê. 9-10 Yi
 wéni kamî nmî dye ghi ngê kédê d:i: Chóó Lémi u
 yoo kamî ngê dpî pyaa dmi, ghê vyîmî tédê ndêndê
 nmo lèpî té. Dini ghi n:i: ngê anm:uu taa dmi,
 Chóó Lémi ngê ghê vyîmî kn:ââ ntee a chópu, yinté
 anmîn:aa ghê vyîmî, dpodo ndîi mêdaamonm:uu
 dóó. *

* 4:3: Psalm 95:11 * 4:4: Gen 2:2 * 4:7: Psalm 95:7-8

* 4:9-10: Gen 2:2

11 A tîdê mbwó yoo, d:uud:uu koo, Chóó Lémi u ghê vyîmî têdê u maa dpodombiy:e kîgha koo. Nmî vy:o pini ngmê yi yéli yi nt:anê kîngmê yââ, maa kîngê kn:aadi, dono u maa p:uu kîngê ghê, 12 mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê u kópu dyuu daa módó a vyyu. Chóó Lémi ngê kópuni dpî vyi, ndêndê ngê dpî d:uu. Myenté Chóó Lémi u kópu neepî ntee tpile. Neepî ngê mbwêmmê ntee anyî châpwó, kpadama dêma mbumu w:uu dê ntee am:ii chámê dê, Chóó Lémi ngê u kópu dyuu mbêmmê pi u gha yinté myoo kpêmmî. Kópuni tumu nmo nuw:onuw:o té, nmî gha vy:o, yi kópu yilî Chóó Lémi ngê chóó u kópu mbêmmê dpî chámê té. * 13 Doo u ntââ kópu u kwo daangmanmî ngmo. Kópu yilî yintómu u ngîma a pyodopyodo. Yi kópu dyuu dîyo u kakêmmê u kwo wanm:uu chámê té.*

Yesu yi kpêê yiyé pyu ndêndê

14 A tîdê mbwó yoo, ala kópu a pwepwee pee yedê mwiyé kîdí d:êê, Yesu nmî kpêê yiyé pyu ndêndê. Yi pini Chóó Lémi Tp:oo. Daa dyámê mbêmmê Chóó Lémi u ngomo k:oo kpêê yiyé pyu ngmê, ngmênê ndêndê ngê Chóó Lémi ka kee wo. Nmî nuw:o dmi p:uu choo kwo, nangê kée. * 15 Lîmîlîmî ngê daawa kée nmo. Ngmanmî kn:aadi knomomê, yi kn:aadi te kópu kn:ââ u lama, mu kópu u dîy:o Setan ngê ntee wunê tókótókó nmoo, yinté myedoo a tókótókó, ngmênê Yesu ngê daangmê kn:aadi ngê. * 16 Yi kópu u l:êê dîy:o namê nkîngê, Chóó Lémi ka ngêpê kmêle, nmî tókótókó

* 4:12: 1 Pita 1:23; Epeso 6:17; Tpyuu 1:16 * 4:13: Lóma 14:12

* 4:14: Hipîlu 10:23 * 4:15: Hipîlu 2:17

têdê yinê wa ngee nmo, nmî dono u kuwó wa kée té, mêdaawa a ngî té. *

5

¹ Kpêê yiyé pyu knî y:oo yi vy:o pini ngma a ng-midingmidi ngópu, yi kada pini ngê a pyépi ngópu, yoo yi l:êê dîy:o Chóó Lémi p:uu a dpodo yédi. Yoo yi dono yi l:êê dîy:o Chóó Lémi ka wumê kpêê yiyé yédi. ² N:ii u lama Chóó Lémi u kópu dyuu dnyinté a kwo, dono kópu ngmêdpî d:uu knomomê, kpêê yiyé pyu u kwo dnyinté dpî nod:e, mu kópu u dîy:o yi kpêê yiyé pyu ngê dye ghi ngmê ngê my:oo dpî kn:aadi. * ³ Daa yoo yi mo yi dono knî yi l:êê dîy:o a kpêê yiyé yédi, ngmênê chóó u dono knî yi l:êê dîy:o mye kpêê yiyé yédi. *

⁴ Pi ngê chóó u pi daa kmîmî ngê, d:uudpî vyi, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê n:aa pyodopy-odo, ngmênê Chóó Lémi ngê Alon ntee a ngmidi ngê, kpêê yiyé pyu ngê a pyódu ngê, mye yinté, kpêê yiyé pyu n:ii Chóó Lémi ngê dpô ngmidi, yi pini kada pini ngê dpî pyódu. * ⁵ Yesu Kédisu mye yinté. Chóó u pi daa kmungo, chóó daa vyu, Nê kpêê yiyé pyu ndêndê, ngmênê Chóó Lémi ngê kwo,

Nyi a tp:ee, awêde mî ngê dî pyódu. *

⁶ Myenté kwo,

Nyi kpêê yiyé pyu ngmê, chedê ngê daanyi pyódu,

Mélkisadek ntee pini ngê anyi ya. *

* **4:16:** Hipîlu 10:19 * **5:2:** Hipîlu 4:15 * **5:3:** Lev 16:6,24

* **5:4:** Ex 28:1 * **5:5:** Hipîlu 1:5; Psalm 2:7 * **5:6:** Psalm 110:4; Hipîlu 7:1,16-17

⁷ Dini ghi n:ii ngê Yesu dyámê mbêmê doo a paa, Chóó Lémi ka ngêpê tédê doo kââkââ, myedoo mbê, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo dêpwo kwo, Ghêlí k:ii nî pw:onu. Chóó Lémi ngê u ngêpê a nyongo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Chóó Lémi u nuu u kópu dé ntênê mwiyé nî d:uu té. * ⁸ K:omo tpile Chóó Lémi Tp:oo, ngmênê Chóó Lémi daa kede wo, Tp:oo mgîní vyîmî tédê dy:ââ ngê. Yesu myedaa kede wo, u mî u kópu u wépi daa puwâ, mgîní vyîmî tédê loo, ⁹ pi yilî yi Mbwámê ngê u ngwo pyodo. N:ii ngê u dneye adî nyêmî, u Mbwámê ngê adî ya, chedê ngê daawa pyódu. ¹⁰ Chóó Lémi ngê kpêê yiyé pyu ngê mye pyódu ngê, kwo, Mélkisadek ntee pini ngê anyi ya.

Pi ngê maa ndêndê kîngê kn:aadi

¹¹ A tîdê mbwó yoo, u ya a nga a kwo, Yi kópu p:uu kópu yilî nmye nî vyi, ngmênê u kakêmê chámêchámê nmye dpodo ndîi, mu kópu u dîy:o nmyi mbodo dmi dîngîdîngî dé. ¹² Yesu u yoo vy:o ló dini munmyinê ghê dniye, lukwe dîy:o ndiye kîgha pyu ngê dmyongê pyaa dniye. Chóó Lémi u kópu n:ii nmyi ndê tumo, lukwe dîy:o dnyinté nmyi ndê tumo, woni dmyongê ndê tumo. Lukwe dîy:o nmye ngmo ndanî nyédi, nté wêdêwêdê dp:ee pîpî ngmê. Nmyi nuw:o pwiipwii dé. ¹³ N:ii a ngmo ndanî yédi, yi pini tpómu ntee tpile, kópu mb:aa u dî u lama daa tóó. ¹⁴ Nté wêdêwêdê pyââwe mââwe knî y:oo vyîlo ye pîpî ngópu, yi nuw:o dmi népwi ngmê dé dono mb:aamb:aa ntênê dpî mya d:oo.

* **5:7:** Mát 26:39-46

6

¹ Yesu u yoo vy:o ló dini nmyinê ghê dniye, yi kópu u l:êê dîy:o kópuni yi ngwo nmye ndê tumo, yi p:uu danê ngê kêê nmye daamonê t:oo. U ya a nga a kwo, Kn:aani kópu knî nmyi nuwo munînê kîgha. Kópuni nmyi lama a pyede, yi kópu ngomo k:ââ ntee tpile dé. U ya a nga daa kwo, K:ââ ghi kamî munî kââ, ngmênê ngomo nt:u p:uu n:aa dpodo. Nmye mēdaamonê vyi, Nmyi dono kópu a kuwo tóó, Chóó Lémi ka dmyinê kélímî, nmyi nuw:o dmi p:uu kaa yó. Yi kópu ló dini nmyinê d:uu ngópu. ² Pi ngê pi ntee a mbápitisîm kîgha ngê, kóó dē mbēmē dpî yé dē, Chóó Lémi u ghê Dmi u mēnē u ngwo dpî kee, yi kópu p:uu kópu nmye daamonê vyi, nmyi lama wunê ka a yaa wo. Myenté, nmyi lama ka tóó, mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê pi yintómu wa a pyidu té, yoo dono wa kpada té, chedê ngê daawa pyódu. Yi kópu nmyi lama daamonê kwolo. ³ Chóó Lémi ngê ada a ngêêpî nmo, yi k:ââmu ghi knî yi mbēmē ngomo nt:u mb:aamb:aa ngê anmî wó.

⁴ Chóó Lémi u maa ndêndê dpodombiy:e dmyinê kîgha, nangmê diyé, mu kópu u dîy:o n:ii yoo yi máádi p:uu wa diyé dmi, kópu dono amēdnyi d:uud:uu dé, doo u ntââ daanmo diyédiyé kalê té, myenté doo u ntââ yi dono vy:o mēdaanmo y:ee té. Wunê Chóó Lémi u maa p:uu dn̄ya a paa, u wo myednya a paa. Chóó Lémi ngê ghê kamî ye y:ângo, u Ghê Dmi yi mēnē kee wo. ⁵ Chóó Lémi u kópu dyuu mb:aamb:aa ngê ye mwiyé pyaa dniye, yoo kamî yi wêdêwêdê myednyimo mumu. ⁶ Yesu Kédisu lukwe dîy:o kpîpî ngópu. Yélini y:oo kîdosi nédê mwiyé a t:ee ngópu, mye yinté yéli, na a ka kîdosi nédê yinté myombó mye t:emî ngmê.

Pi knî yi ngîma u pi a dyede ngmê, a mywene-mywene kîgha ngópu. Yi kópu u l:êê dîy:o doo u ntâa mêdaanmo diyédiyé kalé té, Yesu u maa p:uu mêdaanmî kaa té. *

⁷ Yi yéli têtê ghi dono ntee yéli. Yâpwo têtê n:iî tpii wunê ghayghay yédi, nté nt:u mb:aamb:aa ngê dpî kaalî, yi têtê mb:aamb:aa. Yoo mb:aa mye yinté dé, Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê a ngêêpî too. ⁸ Tpyé ngê yâpwo têtê n:iî dpî ma, y:i nté nt:u d:uudpî kaalî. N:iî knî y:oo Yesu dpî kpîpî ngmê, yinté dé, Chóó Lémi ngê ndiya wa kée té.

⁹ A tîdê mbwó yoo, k:omo tpile alanté nmye nîné danêmbum, ngmênê dp:ee yinté yéli. A lama ka tóó, ndiya daanmy:uu ghêpê dmi, ¹⁰ mu kópu u dîy:o kópuni Chóó Lémi u l:êê dîy:o nmyee d:uud:uu dé, yi kópu u nuwo daawa a kuwo dmi. Chóó Lémi u nuu ghi nmyi nódo ndêndê ngê a tóó. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu u yoo vy:o yéli nmyee a ngêêpî dé, awêde mwo anmyi ngêêpî t:oo. * ¹¹ Mb:aamb:aa ngê u ya a nga a kwo, Yesu u dpodo p:uu mgeemgee ngê kêê kêdmyinêngê t:ee ngmê, mu kópu u dîy:o kópuni u yi nmye a kwo, Pêdê pyw:ee yó. ¹² Nyââ, mgeemgee ngê kêê nangê t:oo, ngmênê yoo mb:aa yi nt:anê dpî yaa dmyeno, yélini yi kêlîmî chedê ngê d:uudpî pyódu. Kópuni Chóó Lémi ngê yi pi dmi ye mwiyé a vyi too, yi yéli y:oo yi kêlîmî mbêmê yi kópu wunê pyw:êmî t:oo.

Chóó Lémi u kópu ndêndê

¹³⁻¹⁴ Nmî lama ka tóó, Chóó Lémi ngê Epîlaham ka kópu ndêndê ngma a vyu, kwo, Dînî k:omodanê.

* **6:6:** Hipîlu 10:26-29 * **6:10:** Hipîlu 10:32-34; 1 Kódin 15:58

Kwo, Mb:aamb:aa ngê ana a ngêêpî ngi, dîyo nyoo yilî ngê wa pyódu. Dini ghi n:iî ngê yi kópu u kwo a vyu, u kwo mye kpaawo. Chóochóo u ngwo a kpaawo, mu kópu u dîy:o u pwo pini daa tóo, n:uu ngê mēpî kpaawo. * ¹⁵ Epîlaham yi kópu ka kēlîmî mbê wo, u kēlîmî chedê ngê daa pyodo, yi kópu myedoo t:âât:ââ, u dî yi kópu mîné pyw:ângo. ¹⁶ Pi chóo u pi ngê d:uudpî kp:aa, ngmênê nmî pwo pini u pi ngê dpî kp:aa, dnyengi dnyeng:aa machedê ngê u ngwo dpî pyódu. ¹⁷ Yi kópu ndêndê nmî l:êê dîy:o Chóo Lémi ngê Epîlaham ka a vyu. U yi u ngwo doo kwo, nmî lama ndêndê ngê yaa we, Chóo Lémi ngê u nuw:o daawa ngmêê, kópuni a vyu, ntênê wa d:uu. Yi kópu u l:êê dîy:o u kópu ndêndê Epîlaham ka a vyu, chóochóo u ngwo myedê kpaawo. ¹⁸ Chóo Lémi ngê yi kópu dê Epîlaham ka ntênê a vyi doo, doo u ntââ daawa a ngmêê dê, myedaadi k:omodanê. Vyîlo yi yâpwo p:uu nmî nuw:o dmi nmî kaa too, daawa dóo nmo. Yi kópu dê yi mbêmê nmî lama ndêndê ngê a tóo, Kópuni nmo mwiye a vyu, ntênê wa d:uu, kóo k:oo wa kaa nmo, mēdaawa kée nmo. * ¹⁹ Anka nt:u ngê nkéli u ché ntee wunê tpee ngê, kópuni ka nmî kēlîmî mbê dniye, yi kópu mye yinté, nmî anka, Chóo Lémi p:uu u pye wunê tóo. Yi kópu ngê nmî ché dmi kiyedê tpee, doo u ntââ daanmî ntée dmi, Setan ngê nmî anka daawa a pēdî, myedaawa t:âmo nmo. Chóo Lémi kwéli wunê tóo, yâpwo ghi ndêndê ghê, yi anka y:i wunê tóo. * ²⁰ Yesu nmî kada y:i ghê wo, nmî l:êê dîy:o kpêê yiyé pyu ndêndê ngê mî pyodo. Mélkisadek

* **6:13-14:** Gen 22:16-17
16:2-3; Hipîlu 9:3

* **6:18:** Num 23:19

* **6:19:** Lev

ntee pini ngê mî pyodo, chedê ngê daawa pyódu.

7

Méلكisadek u danêmbum

¹ Méلكisadek Salem tpémi yi king ngê doo ya, kpêê yiyé pyu ngê myedoo ya. Yâpwoni u pi mudu y:i a tóó, vyîlo yi yâpwo ka dpîmo kpêê yiyé. Dini ghi n:ii ngê Epîlaham u yoo knî yi k:ii king páádi knî yi p:uu dnyen:aa l:êê, yi king yoo, yi yoo knî yi k:ii, woni vya tumo. Dini ghi n:ii ngê p:o dnye diyédiyé, Méلكisadek ngê Epîlaham maa p:uu a pyódu ngê, Chóó Lémi u pi mbêmê wêdêwêdê kalé ngê. *

² Kn:aa lede knî y:oo tpileni mwiyé a t:âmo tumo, Epîlaham ngê l:êê tédê yi kélê mîmênê pwaa too. Yi tpile dyuu dyuudyuu a pyódu ngê, dyuu y:a ngê pyódu too, yononi dyuu Méلكisadek ka y:ângo. Méلكisadek u pi u nt:u alanté, King n:ii p:uu dyââpe daa t:a. Mye Salem tpémi yi king, u nt:u alanté, N:ii ngê l:êê dpî chedê, yoo dpo kââdî. ³ Méلكisadek u pye mî yi pi dê daa d:êê dumo, u kn:ââ yoo yi pi dmi myedaa d:êê tumo, wéni n:ii ngê a ta, wéni n:ii ngê a pwene, yi pi dê myedaa d:êê dumo. Na a ka Chóó Lémi Tp:oo ntee pini, kpêê yiyé pyu ngê a tóó, chedê ngê daawa pyódu. *

⁴ Ala kópu nmyi lama choo a ya, Méلكisadek u pi ndîi, nmî kn:ââ Epîlaham u pi tédê. K:omo tpile Chóó Lémi ngê Epîlaham a ngmidi ngê, ngmênê Epîlaham ngê tpile dyuu yononi Méلكisadek ka y:ângo. ⁵ Lipi u yoo vy:o yélini kpêê yiyé pyu ngê a pyede, yi yéli ye Yisîléli tpémi y:oo yi tpile dyuu yononi ye a yémî tumo, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi

* **7:1:** Gen 14:17-20 * **7:3:** Hipîlu 7:15-17

u dêêpî kópu dyuu yedê yi kópu a tóó. K:omo tpile kpêê yiyé pyu yoo, Yisîléli tpémi woni knî yi k:i:i, yi kn:ââ mu ngmidi, Epîlaham, ngmênê kpêê yiyé pyu knî ye tpile dyuu yononi ye a yémî tumo. *

⁶ K:omo tpile Mélkisadek daa Lipi u tii nédê pini ngmê, ngmênê Epîlaham ngê tpile dyuu yononi u kwo y:ângo. K:omo tpile Chóó Lémi ngê Epîlaham mwiyé a ngmidi ngê, u l:êê dîy:o u pi ndîi, ngmênê Mélkisadek ngê mê wêdêwêdê kwólu. ⁷ Nmî lama ka tóó, n:i:i ngê pi a wêdêwêdê kîgha too, yi pini u pi mudu y:i a tóó. Yi kópu u l:êê dîy:o Epîlaham u pwo Mélkisadek u pi mímî tóó. ⁸ Myenté kpêê yiyé pyu yoo yi pwo, Mélkisadek u pi myimî tóó. Kpêê yiyé pyu yoo a vy:enevy:ene nyédi, mye pwopwo nyédi, ngmênê Mélkisadek na a ka daa pwene, a tóó, mu kópu u dîy:o u pwopwo u pi daa tóó, puku yedê. Epîlaham ngê u tpile dyuu yononi Mélkisadek ka ntee y:ângo, Yisîléli tpémi y:oo yi tpile dyuu yononi kpêê yiyé pyu knî ye yinté mye yémî tumo. ⁹ Myenté kpêê yiyé pyu yoo yi kn:ââ Lipi ngê yi kópu mye d:uu ngê. ¹⁰ Na a ka u tpile dyuu yononi Mélkisadek ka mye y:ângo, mu kópu u dîy:o dini ghi n:i:i ngê Epîlaham ngê u tpile dyuu Mélkisadek ka y:ângo, yi ngwo u maka Lipi dêpwo ya, Epîlaham ngê u maka u l:êê dîy:o d:uu ngê.

Yesu ngê kpêê yiyé pyu yoo yi d:aa dmi u ngwo a kââdî ngê

¹¹ Dini ghi n:i:i ngê Chóó Lémi ngê Lipi u tii nédê pini ngmê, Alon, a ngmidi ngê, kpêê yiyé pyu ngê a pyódu ngê, yi ngwo Yisîléli tpémi ye dêêpî kópu dyuu mye y:ângo. Alon u tii nédê yéli vyîlo dé ye

* 7:5: Num 18:21

kpêê yiyé té, awêde u dî. Kpêê yiyé pyu knî y:oo yoo yi dono yilî wo chedêchedê tumo, ye Chóó Lémi ngê kpêê yiyé pyu kamî daamupêdé ngmîdi ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê Yesu kpêê yiyé pyu ndêndê ngê pyódu ngê, Alon u tii nêdê yéli yi d:aa dmi a kââdí ngê, Mélkisadek ntee pini ngê a tóó. ¹²⁻¹⁴ Nmî lama ka tóó, nmî Lémi Yesu Njuda u tii nêdê pini ngmê, ngmênê Mósisi ngê puku yedê ala kópu a d:êê ngê, apê, Lipi u tii nêdê yéli kpêê yiyé pyu ngê vyîlo dé yidny:oo pyodopyodo, daa Njuda u tii nêdê yéli yi pi dmi yi d:êê ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o ala kópu nmo w:ee ngê, Chóó Lémi ngê yi dêêpî kópu dyuu dê ngmêê, Yesu ngê kpêê yiyé pyu yoo yi d:aa dmi da kââdí.

¹⁵ Yi kópu ndêndê ngê kîd:o w:ee. Nmî Lémi Yesu Mélkisadek ntee pini ngê a tóó, kpêê yiyé pyu ndêndê ngê dê pyódu. ¹⁶ Daa yoo yi dêêpî kópu dyuu mbêmê kpêê yiyé pyu ngê pyodo, ngmênê chóó u ghê mbêmê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. ¹⁷ Yi kópu puku yedê alanté a tóó, Chóó Lémi ngê kwo,

Nyi kpêê yiyé pyu ngmê, chedê ngê daanyi pyódu,

Mélkisadek ntee pini ngê anyi ya. *

¹⁸ Kpêê yiyé u dêêpî kópu dyuu Chóó Lémi ngê chedê ngê pyódu ngê, mu kópu u dîy:o kpêê yiyé têdê yoo yi dono dnyinté dnyimo chedêchedê. ¹⁹ Mósisi u dêêpî kópu dyuu ngê yoo kamî ngê daa pyódu too, ngmênê kópu kamî mbêmê nmî lama ka tóó, dîyo Chóó Lémi ka wanmî lee dmi.

* **7:17:** Psalm 110:4

20-21 Yesu ngê kpêê yiyé pyu yoo yi d:aa dmi a kââdî ngê, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi chóóchóó u ngwo a kpaawo, Yesu kpêê yiyé pyu ndêndê ngê u ngwo a pyódu ngê. Dini ghi n:ii ngê Lipi u tii nêdê yéli kpêê yiyé pyu ngê a pyódu too, chóóchóó u ngwo dêpê kpaawo. Ngmênê Tp:oo ka a kpaawo, ala kópu puku yedê a tóó,

Nmî Lémi chóóchóó u ngwo da kp:aa,
u nuw:o daawa ngmêê, kwo,

Nyi kpêê yiyé pyu ngmê, chedê ngê daanyi pyódu. *

22 Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ngê Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê a kââdî nmoo. Nmî lama ka tóó, Ntênê daawa dóó nmo. *

23 Kpêê yiyé pyu yilí a tóó. Ntee a pyede, Yesu daa yinté. Dye ghi yintómu yinté daamu ya nyédi, a vy:enevy:ene nyédi, a pwopwo nyédi. 24 Ngmênê Yesu chedê ngê daawa pyódu. Dye ghi yintómu kpêê yiyé pyu ndêndê ngê adî ya, pi ngê u d:aa daawa a kââdî. 25 Yi kópu u l:êê dîy:o daa dêê wo, ndêndê ngê nmî Mbwámê ngê pyodo. N:ii knî y:oo Yesu p:uu yi nuw:o dmi dpî kaa t:oo, yi yéli dpî ngee té, Chóó Lémi u yoo vy:o dpî kaa té, mu kópu u dîy:o dye ghi yintómu Chóó Lémi ka a tpaapê ngê, kópu, Yi yikí dmi a pwo ghay wo, nangê kpada té. *

26 Yesu nmî kpêê yiyé pyu ndêndê, u mâlo a tóó. Dyâape p:uu daa t:a, u dono myedaa tóó. Yoo dono yi nt:anê daa yaa wo, u Mî ka mê kee wo, u che p:ââ pee ngê mîmî pyodo. * 27 Kpêê yiyé pyu yoo ntee dé, Yesu daa yinté pini. Yi yéli wonêwodiyédiyé

* 7:20-21: Psalm 110:4 * 7:22: Hipilu 8:6; 12:24 * 7:25:

Lóma 8:34; 1 Njon 2:1 * 7:26: Hipilu 4:15

yi chóó yi dono knî yi l:êê dîy:o mwiyé a kpêê yiyé nyédi, yoo yi dono knî yi l:êê dîy:o kuwó a kpêê yiyé nyédi. Yesu ngê yinté kópu daa d:uud:uu ngê, ngmênê kpêê ng:êêntómu yó, chóóchóó kpêê ngê u ngwo pyódu ngê, yi kópu mêdaawa d:uu. *

²⁸ Mósisi u dêêpî kópu mbêmê yélini kpêê yiyé pyu ngê a pyépi tumo, dye ghi knî ngmê ngê dpî kn:aadi ngmê, ngmênê Chóó Lémi chóóchóó u ngwo a kpaa wo, chóó Tp:oo kpêê yiyé pyu ndêndê ngê u ngwo a pyódu ngê, pini n:ii p:uu dyââpe daa t:a, chedê ngê myedaawa pyódu. Mósisi ngê u dêêpî kópu dyuu mwiyé a d:êê ngê, Chóó Lémi chóóchóó u ngwo a kpaa wo. Yi kópu ngê Mósisi u kópu u d:aa a kââdí ngê. *

8

Yesu kpêê yiyé pyu ndêndê

¹ Kópu yilí n:ii dí d:êê té, yi nt:u kópu ala. Nmî l:êê dîy:o Yesu kpêê yiyé pyu ndêndê ngê pyodo, Chóó Lémi ka mbóó p:uu mé kee wo, u wéni pee mî yaa wo, u che p:ââ pee ngê mîmî pyodo. * ² Kpêê yiyé pyu yoo dyámê mbêmê Chóó Lémi u ngomo k:oo ntee a dpodo nyédi, Chóó Lémi kwéli a tóó, Yesu yinté y:i mye dpodo yédi.

³ Yoo yi l:êê dîy:o, dêêpî kópu mbêmê kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo tpile tp:oo Chóó Lémi ka a yémî tumo, kpêê ngê u kwo a yé tumo. Kpêê yiyé pyu ndêndê mye yinté, chóóchóó kpêê ngê pyódu ngê. ⁴ Dyámê mbêmê wodoo ya, ye kpêê yiyé pyu ngê daapêdoo ya, mu kópu u dîy:o kpêê

* **7:27:** Hipilu 10:10 * **7:28:** Hipilu 5:1-2,9 * **8:1:** Hipilu 1:3; 10:12

iyiyé pyu yoo n:ii a pyede, Mósisi u dêêpî kópu dyuu mbêmê a kpêê iyiyé nyédi. ⁵ Dpodoni Yesu ngê a dódó, mbóó p:uu, yi dpodo u kââ kpêê iyiyé pyu knî y:oo ye dódó ngmê, dyámê mbêmê. Mósisi ngê Chóó Lémi u wónu ngomo daa kêmakêma doo a wuwó, mye yinté. Chóó Lémi ngê kwo, Kópu yilî yi kakê mê ntee nga dî chámê, mbu mbêmê, yinté dpî l:âmo ngi. *

Chóó Lémi ka kââdî te kamî

⁶ Yesu ngê dpodoni a dódó, yintoo dpodo kpêê iyiyé pyu knî y:oo daa dódó ngmê. Myenté, Yesu ngê Chóó Lémi ka ntee a kââdî nmoo, kpêê iyiyé pyu knî y:oo yinté u kwo dêpê kââdî nmoo. Yesu u l:êê dîy:o gha kópu n:ii nmo t:âât:ââ té, kpêê iyiyé pyu yoo yi dpodo u l:êê dîy:o daa yinté kópu yinmee a t:âât:ââ dé. * ⁷ Kââdî te mbwee mbêmê mb:aamb:aa ngê w:oo pyaa dniye, ye Chóó Lémi ngê kn:aani kópu nmo daamupêdê kpo. ⁸ Kââdî te mbwee Chóó Lémi ka doo u ntââ ngê pyodo. Yi kópu u l:êê dîy:o ala kópu puku yedê a tóó,

Nmî Lémi ngê apê,

Mu dini ghi ngê kââdî te kamî mbêmê Yisîléli tpémi a ka anê kââdî té,

Njuda u yoo a ka amyenê kââdî té. *

⁹ Dini ghi n:ii ngê yi kn:ââ yoo yi kada nê ghê wo,

Yichip u mênê nê pw:ii too,

yi ngwo a ka nê kââdî too,

dêêpî kópu dyuu ye ngmênî y:ângo.

* **8:5:** Ex 25:40; Kílosa 2:17

* **8:6:** Hipilu 7:22; 9:15

* **8:8:**

Jer 31:31-34

Ngmênê yi dêêpî kópu dyuu dêdnyimo a
chââchââ dé,
u nkwo ye dênîmo a ng:aa.

¹⁰ Ngmênê mu dini ghi ngê kamî ngê anî pyódu
té,
myombó a ka amênê kââdí té.

Nmî Lémi ngê apê,

Yi yâpwo ngê anî ya, a yoo ngê adnyi kwo.

Dini ghi n:ii ngê yi kn:ââ yoo a ka nê kââdí too,
a dêêpî kópu dyuu chêêpî kpââ dê yi p:uu nê
d:êê too,

ngmênê dini ghi n:ii ngê ala yéli a ka anê kââdí
té,

a dêêpî kópu dyuu yi mbodo mênê anê yé té,
yi gha vy:o amyidnyi ya.

¹¹ Pi ngê u mbwó ka mēdaadî tpaê, kwowo,

Nmî Lémi nuw:o nêdê choo ya,

mu kópu u dîy:o yi yéli yintómu yi lama wanî
ya.

K:omo tpile yoo yi pi dmi ndîi dé ó yi pi dmi
têê dé,

ngmênê yi lama wanî ya.

* ¹² Yi lama wanî ya, mu kópu u dîy:o yi dono
yilî a kuwó wanî kée té,

mēdaanî ngî té.

¹³ Chóó Lémi ngê kamî ngê u kwo a kââdí nmoo,
yi kópu ngê daa kēmakēma kââdí te mbwee u d:aa
wunê kââdikââdí.

9

Kpêê yiyé mbwee, kpêê yiyé kamî, yi danêmbum

* **8:11:** 1 Njon 2:27

¹ Kópuni dyuu mbêmê Chóó Lémi ngê nmî kn:ââ yoo u kwo mwiyé a kââdî too, yi kópu dyuu mbêmê Chóó Lémi nmee chââchââ, u kwo nmee kpêê yiyé, u kwo myenmee ngêpê. Nmî kn:ââ knî y:oo yi kpêê yiyé tédê ló dini a l:âmo ngópu. ²⁻³ Wónu ngomo ngmê wó ngópu, ghi k:oo miyó yé ngópu, woni ghi u pi yâpwo ghi, woni ghi u pi yâpwo ghi ndêndê. Yâpwo ghi u ménê lam pyudu knî yi kwo tédê kaa ngópu, mbîdédi u kapî tédê mye kaa ngópu. Mtyîmî nk:êênî tédê nkól ngê ngmê l:âmo ngópu, yâpwo ghi ndêndê u kpîdî pee u nkîgh:ê kaa ngópu. Yi kpîdî pee mwada pee yâpwo ghi ndêndê doo ya. * ⁴ Chóó Lémi u yâpwo poki ngmê l:âmo ngópu, nkól p:uu t:ee ngópu, yâpwo ghi ndêndê k:oo kaa ngópu. Yi poki k:oo tpile páadi yé tumo, ntini n:ii nmî kn:ââ knî y:oo dnyimo a pîpî, mana, yi ntini d:ââ ngmê, Alon u kiyé myomo, n:ii nkwodo yââ vyi mwiyé a ghê wo, chêêpî kpââ dê pyolo podo, n:ii dê yi p:uu Chóó Lémi ngê u dêêpî kópu dyuu wunê a d:êê ngê. ⁵ Yi poki mbêmê enjel miyó l:âmo ngópu. Chóó Lémi y:i dpîmo ya, yoo yi dono y:i myedpîmo chedêchedê dé. Doo u ntââ ala ngwo yi kópu yilî yi kakêmê dmi nmye daanê chámê.

⁶ Nmî kn:ââ knî y:oo yi kópu yinté a yé tumo, ala ngwo Chóó Lémi u ngomo k:oo yinté a pyede, Njedusalem. Wonêwodiyédiyé kpêê yiyé pyu yoo yâpwo ghi k:oo a koko nyédi, y:i a dpodo nyédi, * ⁷ ngmênê yâpwo ghi ndêndê k:oo daa koko nyédi, yi kada pini mu ngmidi y:i dpî kee. Daa wonêwodiyédiyé a koko yédi, ngmênê m:ââ k:oo wo mu ngmidi ngê dpî kee. Daa módó dpî kee, ngmênê

* **9:2-3:** Ex 25:23-40; Ex 37:1-29 * **9:6:** Num 18:2-6

tpile tp:oo mwiyé ngmêdpî vy:a, u wêê yâpwo ghi ndêndê k:oo Chóó Lémi ka dpî núw:o. Chóó u dono u l:êê díy:o dpî vy:a, myenté yoo yi dono u l:êê díy:o.

* ⁸ Yi kópu knî yi mbêmê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê nmî nuw:o dpî kwolo, ala kópu u ngwo nmîné wopwe ngê, Chóó Lémi u ngomo ghêlî k:ii chedê ngê doongê pyodo, yâpwo ghi ndêndê k:oo maa daa t:a. * ⁹ Chóó Lémi u ngomo dyimê pywuu ntee tpile, kpêê yiyé mye yinté. Yesu ngê ndêndê kópu yi d:uu too, nmî dye ghi ngê. Kpêê yiyé mbêmê yoo yi gha dmi kamî ngê dêdnyimo pyodopyodo. * ¹⁰ Kópu mbwee dé, nté p:uu kópu dé, mbwaa ndanî p:uu kópu dé, tpile ghêghê p:uu kópu dé, yi kópu dé too pee u kópu dé. Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, Pi knî y:oo dny:oo chââchâ dé, u dí Yesu ngê maa kamî mî kpêmî ngê.

¹¹ A tîdê mbwó yoo, Yesu Kédisu nmî kpêê yiyé pyu ndêndê ngê wunê kî pyodo, kópu mb:aa yilî nmo a kpo. Yâpwo ghi n:ii k:oo Yesu a dpodo, daa pi ngê yinê l:âmo ngê, myedaa dyámê pee ngmê mbêmê a tóó. ¹² Dini ghi n:ii ngê yi yâpwo ghi k:oo ng:êêntómu kee wo, daa pudumakó tp:oo wêê nunukwéti wêê ngmêyi núwo, ngmênê chóó u wêê yi núwo, nmî dono yilî u ngwo chedê ngê, kamî ngê mye pyódu nmoo. Yi kópu daamuwa d:uu.

* ¹³ Yesu ngê gha u kópu yi d:uu ngê, ngmênê kpêê yiyé pyu knî y:oo too pee u kópu ye d:uud:uu tumo, pudumakó nunukwéti a vyee tumo, yi wêê ngê yoo a níyéníyé tumo, pudumakó tp:oo dpî vya ngmê, dpî nk:êê ngmê, kpo dpo ngî ngmê, yoo yi

* **9:7:** Ex 30:10 * **9:8:** Hipîlu 10:19-20 * **9:9:** Hipîlu 10:1-2

* **9:12:** Epeso 1:7

pwo a kéké ngópu. Yoo yi too pee mbêmê dono kópu n:ii a pyede, kpêê yiyé pyu knî y:oo yi kópu knî yi mbêmê dpî chedê t:oo, * ¹⁴ ngmênê Yesu Kédisu ngê chóó u wêê mbêmê kópu ndîi yi d:uu ngê, nmî gha dmi kamî pyódu too. Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê a ngópu, chóóchóó kpêê ngê u ngwo pyódu ngê, kpêê yiyé n:ii p:uu dyáápe dépwo ya. Dononi nmî gha vy:o a pyede, u wêê ngê dpî chedê té, Chóó Lémi p:uu u nkwo nmo dpodo té, chedê ngê daawa pyódu. *

Yesu u pwopwo p:uu danêmbum

¹⁵ Yesu pwene, mu kópu u dîy:o yélini Chóó Lémi ngê mwiyé a ngmidi too, yoo kamî ngê dny:oo pyodopyodo, Chóó Lémi u k:ii pêdê kââdî y:e, kópuni mb:aa yi pi dmi mwiyé a vyi too, pêdê pyw:ee téne. Ala kópu u l:êê dîy:o mye pwene, yélini y:oo dêêpî kópu dyuu mbwee dnya a cháâchââ dé, yi dono chedê ngê mye pyaa dniye. *

¹⁶ Ndáápi u dyimê pywuu nmye ngmênîné kuwo. N:ii u tpile yilî, u ndapî mye yilî, u tpile dyuu, u ndapî yi pwepwee pee ngmêdpî d:êê, yi yêêpî u dîy:o. Dini ghi n:ii ngê yi pini dpî pw:onu, u yoo knî y:oo yi pwepwee pee mbêmê tpile a yêêpî tumo, ndapî mye yêêpî ngópu. ¹⁷ Yi pini ghêlî k:ii d:uudpî pw:oo knomomê, yi pwepwee pee u nt:u daa ya yédi, pi ngê u tpile ghêlî k:ii d:uuwodê ngî. Dini ghi n:ii ngê yi ndáápi dpî pw:onu, yi pwepwee pee nt:u u ngwo dpî pwii. ¹⁸⁻¹⁹ Wéni n:ii ngê Mósisi ngê nmî kn:ââ yoo Chóó Lémi ka a

* **9:13:** Lev 16:3; Num 19:17-19; Hipîlu 10:4 * **9:14:** 1 Pita 1:18-19; 1 Njon 1:7 * **9:15:** 1 Tim 2:5; Hipîlu 8:6

kââdî too, mye yinté. Mósisi ngê dêêpî kópu dyuu pi knî ye mwiyé vyu, pudumakó kuwó vya too, Chóó Lémi ka u ngwo a kââdî too. Yi pudumakó wêê d:ââ k:oo mbwaa yó, yimbwi nêdê sipi gh:aa mtyé ngmê kââ, wêê d:ââ k:oo doo kmênêkmênê, yoo u ngwo doo níyéniyé, dêêpî kópu u puku dmi mye níyé ngê. * ²⁰ Pi knî ye yepê, Ala wêê ngê Chóó Lémi ka da kââdî nmyo, mb:aamb:aa ngê dmyiné cháâcháâ. ²¹ Dini ghi n:iî ngê Chóó Lémi u wónu ngomo wó ngópu, Mósisi ngê yi ngomo u tpile yilí yintómu wêê ngê níyé too, yi tupwó yilí Chóó Lémi ka u ngwo chedê too. ²² U kuwó dini ghi ngê kpêê yiyé pyu knî y:oo dêêpî kópu dyuu mbêmê tpile yilí wêê ngê dnyimo níyéniyé, yi tupwó yilí machedê ngê u ngwo dnyimo pyépi. Wêê mu ngmidi mbêmê Chóó Lémi ngê yoo yi dono u kuwó dpî kée té. *

²³⁻²⁴ Chóó Lémi u wónu ngomo k:oo tpileni dneye ya, yi tupwó tpile tp:oo wêê mbêmê chedê ngê pyaa dniye, ngmênê Yesu ngê dpodoni dóó u l:êê dîy:o, tpile tp:oo wêê doo u ntââ, chóó u wêê u ntââ. Chóó Lémi u wónu ngomo n:iî dyámê mbêmê doo kwo, yi ngomo dyimê pywuu ntee tpile. Yâpwo ghi ndêndê mbóó p:uu wunê tóó, Yesu kwéli a tóó, nmî l:êê dîy:o Chóó Lémi ngîma wumê kwo. Yâpwo ghi n:iî k:oo Yesu Kédisu kee wo, daa pi ngê yiné l:âmo ngê. * ²⁵ M:ââ yintómu knî yi k:oo kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê tpile tp:oo dpî vy:a, wêê yâpwo ghi k:oo dpî núw:o, ngmênê Yesu Kédisu ngê daa dye ghi yintómu chóóchóó kpêê ngê a pyépi ngê, ²⁶ kminté wonêwodiyédiyé kîdosi nêdê pèdoo

* **9:18-19:** Ex 24:6-8 * **9:22:** Lev 17:11 * **9:23-24:** 1 Njon 2:1

pwopwo, kn:ââ Chóó Lémi ngê dyámê pê u ngwo a l:âmo ngê, nkoo nmo. Kêle, dye ghi mbwee yi chedê ngê, ng:êêntómu nmî dye ghi ngê pwene, chóóchóó kpêê ngê pyódu ngê, dono yilî u ngwo chedê ngê. ²⁷ Pi ng:êêntómu dpî pw:onu, u kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi ngê dpî kóté kwolo. * ²⁸ Myenté, Yesu Kédisu ng:êêntómu mye pwene, chóóchóó kpêê ngê yó, nmo yilî nmî dono u ngwo chedê too. Daa dono chedêchedê u l:êê dîy:o amêdê diyé, ngmênê yélini y:oo adnyi t:âât:ââ, u Mî kóó k:oo wa kaa té. *

10

Yesu Kédisu nmî kpêê ngê ng:êêntómu pyodo

¹ Yesu Kédisu ngê kpêê ndêndê yinê yó. N:ii yoo dêêpî kópu dyuu mbêmê dnyimo a kpêê yiyé, dyimê pywuu ntee tpile yidnyimo a l:âmol:âmo. Ala ngwo mye yinté, m:ââ yintómu knî yi k:oo a kpêê yiyé nyédi, ngmênê yoo kamî ngê daa pyodopyodo nyédi. * ² Kpêê yiyé mbêmê yoo yi dono chedê ngê wodnyimo pyodopyodo, ye tpéé kópu daamupê vyi ngópu, kpêê mēdaamupî yé ngópu. ³⁻⁴ Ngmênê pudumakó nunukwéti yi wêê ngê doo u ntââ yoo yi dono daapî chedê tumo. M:ââ yintómu knî yi k:oo, kpêê yiyé u l:êê dîy:o, pi knî y:oo yi dono a vyîlvîlvî tumo.

⁵⁻⁶ Nyââ, kpêê yiyé dpî dîpî, yoo yi dono d:uudpî chedê. Yi kópu u l:êê dîy:o, dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu daa kêmakêma dyámê mbêmê doo taataa, yi ngwo Chóó Lémi ka kwo,

Pi knî y:oo tpile tp:oo a vyeetumô,

* **9:27:** Gen 3:19 * **9:28:** Hipîlu 10:10; 1 Pita 2:24; Pilipay 3:20

* **10:1:** Hipîlu 8:5; Kîlosa 2:17

kpêê ngê nga wunê yiyé tumo,
 ngmênê yi kópu u yi nga daa kwo,
 u l:êê dîy:o yoo yi dono d:ii chedêchedê too.
 Kwo, Dini ghi n:ii ngê a chóó a nt:u wanyi l:âmo,
 kpêê ngê nga wanê pyódu,
 u ntâa ngê nga vyílo ayi pyódu. *

⁷ Kwo, A Lémi, ala nê.

Kópuni puku yedê a p:uu ntee a tóó,
 yinté n:aa d:uud:uu,
 nuu u kópu vyílo yinî d:uud:uu.

⁸ K:omo tpile Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu
 mbêmê a kpêê yiyé nyédi, ngmênê Chóó Lémi ka
 kwo,

Pi knî y:oo tpile tp:oo a vyeetumô,
 kpêê ngê nga wunê yiyé tumo,
 ngmênê yi kópu u yi nga daa kwo,
 u l:êê dîy:o yoo yi dono d:ii chedêchedê too.

⁹ U kuwó dini ghi ngê kwo, A Lémi, ala nê, nuu
 u kópu vyílo yinî d:uud:uu. Yi kópu u l:êê dîy:o
 Chóó Lémi ngê kpêê yiyé mbwee daa kêmakêma a
 kéké, Yesu ngê kópuni d:uu ngê, u d:aa yiné wunê
 kâadîkâadî. ¹⁰ Chóó u pono dêpwo vyápê, ngmênê
 Chóó Lémi u pono vyápê wo, pwopwo u wépi
 daa puwâ, ng:êêntómu pwene, chóóchóó kpêê ngê
 pyódu ngê, nmî dono yilî u ngwo chedê ngê, Chóó
 Lémi u yoo vy:o u ngwo kaa nmoo. *

¹¹ Kpêê yiyé pyu yintómu a dpodo nyédi,
 wonêwodiyédiyé a kpêê yiyé nyédi, ngmênê yoo
 yi dono daa chedêchedê tumo. ¹² Kópuni Yesu
 Kédisu ngê d:uu ngê, daa yinté. Chóóchóó kpêê ngê
 ng:êêntómu pyódu ngê, mēdaamuwa d:uu. U kuwó

* **10:5-6:** Psalm 40:6-8 * **10:10:** Hipîlu 9:12,28

dini ghi ngê u Mî ka mê kee wo, u wéni pee mî yaa wo, u che p:ââ pee ngê mî pyodo. * 13 Yélini daa yi nuu u pi ngê a tóó, Chóó Lémi ngê yu yodo u maknopwo wa yé té. Wéni n:ii ngê yi kópu wa pyódu, ala ngwo ka t:âât:ââ. * 14 Chóóchóó kpêê ngê ng:êêntómu pyódu ngê, yélini yi k:ii u yoo vy:o nmo wowo nyédi, nmî dono yilí yintómu u ngwo chedê ngê, mêdaadi nuw:onuw:o dé. 15 Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê ndê kópu ngê nmo yinê a pyépi ngê. Chóó Lémi u kópu dyuu puku yedê alanté a kwo, apê,

16 Mu dini ghi ngê kamî ngê aní pyódu té,
myombó a ka amênê kâadî té.

A dêêpî kópu dyuu yi mbodo mênê aní yé té,

Yi gha vy:o amyidnyi ya. *

17 Yi dono yilí a kuwó waní kée té,
mêdaanê ngí té.

18 Kpêê daamunmî yé, mu kópu u dîy:o Yesu ngê nmî dono yintómu chedê ngê.

Maa kamî u danêmbum

19-20 A tídê mbwó yoo, dini ghi n:ii ngê Yesu pwene, wêê n:ii p:uu pwii wo, maa kamî u ngwo ngma a yó, máadini u dî yâpwo ghi ndêndê k:oo wunê tóó, Chóó Lémi kwéli wunê tóó. Yesu ngê ghê kamî nmo a kpo, yi máadi p:uu kaa nmo, u ntââ kpîdí pee mwada pee anmî lee dmi, Chóó Lémi ka u ngwo anm:uu taa dmi, nkíngê ngê kêê daanmo t:oo. Yi kpîdí pee chaa ngmê ngê a t:a, mu kópu u dîy:o Yesu nt:u kîdosi nédê dmya ngópu.

* 10:12: Hipilu 1:3 * 10:13: Psalm 110:1 * 10:16: Jer 31:33-34

* 21 Chóó Lémi u yoo ndêndê yi vy:o nmî ghê dniye, kpêê yiyé pyu ndêndê nmî kada a kwo. 22 Yi máádi dpodombiy:e kîgha koo, nmî nuw:o dmi Yesu p:uu ntênê dny:oo kwo, Chóó Lémi ka u ngwo nyi taa kmêle. Chóó Lémi ngê mbwaa mb:aa u mênê kmênê nmoo, u ngwo ghêê nmoo, dononi wunê nmo d:uu too, mye chedê too, yi l:êê dîy:o tpéé kópu mêdaamu anmî vyi. K:omodanê kópu nmî gha vy:o kîngmê ya, nmî nuw:o dmi Yesu p:uu ntênê dny:oo kwo, Chóó Lémi ka u ngwo nyi taa kmêle. * 23 Yesu ka kêlímî dpodombiy:e mgîmî koo, mu kópu u dîy:o nmî lama ka tóó, daawa dóó nmo. * 24 Yoo yi nuu ghi dmi nmî nódo dny:oo ya, myepaa ngêêpî téme. Yi kópu u l:êê dîy:o paa numo wêdêwêdê kîgha téme. 25 K:omo tpile yoo woni mêdêwunê wuwó ngê, ngmênê nipi dmyina a wuwó, dmyinê numo wêdêwêdê kîgha. Yi kópu ala ngwo ndîi kópu ngê dê pyódu, mu kópu u dîy:o kuwókuwó wéni daa kêmakêma a dyimêdyimê.

26 Numo kuwó dmyinê mbumu, mu kópu u dîy:o n:ii ngê Yesu u ndê kópu dyuu dpo w:ee, ngmênê chóó u pono a vyápê yédi, a dono yédi, lukwe ngê u dono wa chedê té. * 27 Doo u ntââ u gha vyilêvyilê ngê daawa pyódu, adî nkîngê. Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê wa kóté kwolo, yélini Yesu p:uu a d:uu nyédi, yi pini yi vy:o wa kââ, ndiya wa kée té, ndê ngê wa ma té. 28 Mósisi u dêêpî kópu dyuu dyimê pywuu ngê nmye ngmên:aa pyépi. N:ii ngê yi dêêpî kópu ndîi ngmêdpî kn:aadi, pi miyó pyile knî y:oo yi kada pini knî ye yuu dpo y:ee ngmê, ye

* 10:19-20: Hipîlu 4:16; Mát 27:51 * 10:22: 1 Njon 1:7; Epeso

5:26 * 10:23: Hipîlu 4:14 * 10:26: Hipîlu 6:4-8

doo u ntââ yi pini ye d:uudpî ch:anê, dpî vya ngmê.
 * ²⁹ Kópuni Mósisi ngê a d:êê too, dyámê u kópu dé.
 Yesu ngê n:ii d:uu ngê, Chóó Lémi ka yiné dpî núw:o
 nmo. Yi kópu vyílo yi ndîi kópu. N:ii ngê Chóó Lémi
 Tp:oo u wépi dpî puwâ, yi pini u kpadakpada ndîi.
 Yesu ngê chóó u wêê mbêmê Chóó Lémi ka a kââdí
 nmo. Yi kópu n:ii ka tédê kópu ngê dpî pyódu, Chóó
 Lémi ngê dnyinté daawa kpada. Chóó Lémi ngê
 chóó u Ghê Dmi módó nmo a kpo. Yi ghéni dmi
 n:ii ka k:omo tpile ngê dpî pyódu, Chóó Lémi ngê
 u nkwo dpî kée, mwap:aa ngê dpî pyódu. * ³⁰ Nmî
 lama ka tóó, Chóó Lémi ngê ló dini mwo a vyu, apê,

Nê ntââ vyîmî pyu,

ntââ a chóó ana a vyîmî.

Ala kópu puku yedé mye tóó,

Nmî Lémi ngê u yoo chóó wa kóté kalê té. *

³¹ Yâpwoni ghê a t:a Chóó Lémi, u wêdêwêdê
 ndîi. Kn:aadi te pyu yoo u kwo dny:oo nkîngê. Pi
 kpadakpada ntênê u lama a tóó.

Dono u vyîmî u danêmbum

³² A tîdê mbwó yoo, dini ghi n:ii ngê Yesu
 p:uu kópu mwiyé nmyinê ny:ee ngópu, u yoo
 vy:o u ngwo nmyi ghê dniye, yi dini ghi dmyinê
 nuw:onuw:o. Yi dini ghi ngê dono yilí nmyee a
 vyîmî. ³³ Dye ghi knî ngmê ngê nmyi pi dmi dnya
 a dyede dé, myednya a kpakakpaka nmyo, dye
 ghi knî ngmê ngê nmyi pyipe knî y:oo yinté kópu
 dnyimo a vyîmî dé, nmyi nuw:o dmi dono ngê u
 ngwo dpîmo pyodopyodo. ³⁴ Dye ghi knî ngmê
 Yesu u l:êê dîy:o mbwa k:oo dnyimo a kmîmî nmyo,

* **10:28:** Deut 17:6
 32:35-36; Lóma 12:19

* **10:29:** Mát 26:27-28

* **10:30:** Deut

nmyi tpile yintómu myednyimo a t:âmot:âmo dé. Nmyi tpile knî yi p:uu dênmyimo nuw:o, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê myednya a ya, mu kópu u dîy:o nmyi lama doo ya, nmyimo, Ghê kamî dmi nmo pyw:ângo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

* ³⁵ Nmyi nuw:o dmi Yesu p:uu kîdmyinêngê y:ee ngmê, mu kópu u dîy:o yi máádi u dî Chóó Lémi kóó k:oo wunê tóó. ³⁶ Dono yintómu dmyina a vyîmî dé, Chóó Lémi u nuu u kópu dmyinê d:uud:uu dé, u nkwo wa ngee nmyo, kópuni mb:aa yi pi dmi mwiyé a vyi too, nmyi l:êê dîy:o wa d:uu té. *

³⁷ Puku yedê alanté a tóó,

Dye ghi daa daadîi dmyinê t:ââ.

Pini n:ii wunê pwiyé knî, daa kêmakêma a taataa.

Mgî daawa a puwâ. *

³⁸ Pini n:ii adî kêlîmî,

pi mb:aa ngê u ngwó u kwo wa pyódu,

yi pini ngê ghê kamî wa a pyw:oo.

N:ii Chóó Lémi u maa p:uu dpî ghê, dîyo modo diyé,

yi pini ka Chóó Lémi dpî nod:e. *

³⁹ Doo u ntââ daanmî nkîngê, daanmî kedekede, kminté ndiya anm:uu ghêpê dmi. Kêle. Yesu ka dpodombiy:e kêlîmî kmêle, nmî nuw:o dmi p:uu dny:oo kwo, kóó k:oo yinê wa kaa nmo.

11

Kêlîmî p:uu danêmbum

¹ Pini n:ii a kêlîmî, ala kópu u lama a tóó, apu, Nmî Lémi ngê kópuni u pi nmo a vyu, ndêndê ngê

* **10:34:** Mát 6:20 * **10:36:** Hipilu 6:12 * **10:37:** Hab 2:3-4;

Tpyuu 22:20 * **10:38:** Lóma 1:17

wa d:uu. K:omo tpile yi kópu daa y:enê, ngmênê u lama a tóo nê, yi kópu dîyo a pyodopyodo. Yi kópu knî yi l:êê dîy:o, kêlîmî pyu u nuw:o ngmidi ngê a ya yédi. * ² Nmî kn:ââ yoo yi vy:o yélini mb:aamb:aa ngê dnyimo a kêlîmî, yi yéli yi p:uu Chóó Lémi ngê apê, Mb:aamb:aa ngê a ka wunê ng:aa té.

³ Kêlîmî mbêmê nmo w:ee ngê, nmîmo, Chóó Lémi ngê chóo u kópu mbêmê tpile yilî yintómu l:âmo ngê. Daa mumu ngmê u tpile knî y:oo tpile yintómu u ngwo l:âmo too, ala ngwo mumu ngmê u tpile ngê a pyede. *

⁴ Epel Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê doo a kêlîmî, ngmênê Kéén pee tp:oo. Yi kópu u l:êê dîy:o Epel Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê pyodo, tpileni u kwo y:ângo, mye mb:aamb:aa. Kéén Chóó Lémi ka dnyinté doo kêlîmî, u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê u yi dêpwo kwo, Tpileni u kwo y:ângo, Chóó Lémi ngê u yi myedêpwo kwo. K:omo tpile Epel ló dini a pwene, ngmênê u kêlîmî nmo nyepênyepê ngê, yinté mye kêlîmî kmêle. *

⁵ Inóki Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê doo kêlîmî, u l:êê dîy:o daa pwene, Chóó Lémi ngê a nyââ, pi knî y:oo dêpê pyw:ee ngópu. Puku yedê alanté a tóo, Inóki Chóó Lémi u nuu u pi ngê doo a ya. *

⁶ N:ii daadî kêlîmî, Chóó Lémi u nuu u pi ngê daawa pyódu, mu kópu u dîy:o n:ii ngê u yi adí kwo, Chóó Lémi ka nî lê, ala kópu ka choo kêlîmî, nmî yâpwo Chóó Lémi, ndêndê ngê a tóo, n:ii ngê u yi adí kwo, U kwo nî lê, yi pini Chóó Lémi ngê daawa dóo, mb:aamb:aa ngê wa ngee.

* **11:1:** Lóma 4:18; 2 Kódin 5:7 * **11:3:** Gen 1:1 * **11:4:** Gen 4:3-10 * **11:5:** Gen 5:24

⁷ Myenté, Nówa Chóó Lémi ka myedoo a kélîmî. Dini ghi n:iî ngê Chóó Lémi ngê Nówa u ng:aa a t:ângo, Nówa ngê yi kópu u wépi daa puwâ. K:omo tpile vyi dêpêngê ch:iy:e wo, ngmênê Nówa ngê Chóó Lémi u dnye nyongo, nkéli ngmê ndê ngê, u yoo knî yi k:iî k:oo wo dniye, Chóó Lémi ngê u ngwo w:êê too. Yi kélîmî mbêmê nmo w:ee ngê, yoo wo yéli dono dé, Chóó Lémi ka dédnya a kélîmî. Yi kélîmî u l:êê dîy:o Nówa Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê pyodo. *

⁸ Epîlaham Chóó Lémi ka myedpîmo a kélîmî. Dini ghi n:iî ngê Chóó Lémi ngê kwo, Nyámê pee a kuwo ngi, kn:aa dyámê pee nga ngmêwanê kê, yi ngwo Epîlaham ngê Chóó Lémi u dnye a nyongo, chóó u dyámê pee a kuwo ngê. K:omo tpile yi dyámê pee u lama dêpwo ya, ngmênê y:i loo. * ⁹ Dini ghi n:iî ngê yi dyámê pee p:uu mî ta, Chóó Lémi ngê ghêlî k:iî u kwo daa y:ângo, pi my:oo ngê doo ya. Ngomo daa wó, wónu ngomo k:oo dpîmo dpî, p:aani p:aani dpîmo lêpî. U kélîmî chedê ngê daa pyodo. Tp:oo Yisak mye yinté. Chóó Lémi ngê kwo, Ala dyámê pee nga wanê kê, ngmênê ghêlî k:iî u kwo daa y:ângo. K:omo tpile wónu ngomo k:oo myedpîmo dpî, p:aani p:aani myedpîmo lêpî, ngmênê Yisak u kélîmî chedê ngê daa pyodo. Yisak tp:oo Njakóp mye yinté. ¹⁰ K:omo tpile Epîlaham chóó u p:aa dêpwo a ya, u têpê ghi myedêpwo a ya, ngmênê u kélîmî chedê ngê daa pyodo, p:aa ndêndê p:uu dpîmo nuw:o. Chóó Lémi ngê yi p:aani u nuw:o k:oo mwiyé a módu, chóó wa l:âmo, chedê ngê daawa pyódu.

* **11:7:** Gen 6:13-22 * **11:8:** Gen 12:1-5

11 Sela Chóó Lémi ka myedpîmo a kélîmî. K:omo tpile m:ââ yilî yi k:oo Epîlaham cha y:oo tp:ee daa tpyé ngópu, ngmênê dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê yepê, Sela ngê tp:ee wangmê tpyé, yi kópu ka kélîmî mbê knopwo, Sela u ntââ ngê a pyodo, tp:ee u ngwo tpyó. * 12 K:omo tpile Epîlaham yi ngwo d:ud:umbiy:e vy:ee ngê doo a ya, daa kêmakêma doo pwopwo, ngmênê yi ngwo tpamê wo, u yoo yilî ngê u kuwó pyodo, tédê tii, mbwaa paa ghêêpwi, mbóó p:uu pudu. *

13 Kópuni Chóó Lémi ngê yi yéli ye a vyi too, yi kópu knî ye dnya a kélîmî, u ngwo a pw:oo dniye. Chóó Lémi ngê ghêlî k:ii ye dépê y:ee too, ngmênê mwada dini ghi p:uu ye doo a danê. Yi yéli y:oo yi kópu yilî kuughê a m:uu tumo, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê u ngwo pyaa dniye. Ala kópu myednya a tpaê, apu, Dyámê mbêmê pi my:oo yoo yuno kwo. 14 N:ii knî y:oo yi kópu dpî vyi ngmê, yi chóó yi dyámê pee a nmy:uu ngópu. 15 Dyámê pee n:ii mbêmê a ndê dniye, daa yi dyámê pee p:uu dnye nuw:o. Yini p:uu wodnye nuw:o, mêpêdê diyé dniye. 16 U yi y:e doo kwo, Dyámê pee mb:aa mbêmê nmî lee dmi, Chóó Lémi kwéli wunê tóó. Yi kópu u l:êê dîy:o yi wépi dmi daa puwâ, p:aa ndêndê yi l:êê dîy:o ngmê l:âmo ngê.

17-18 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Epîlaham a tókó ngê, apê, U kélîmî ngênî m:uu, kwo, Nîm:ee Yisak dpî vya ngi, kpêê ngê a ka dpo yé. K:omo tpile Chóó Lémi ngê Epîlaham ka mwiyé a vvu, kwo, Nyoo njini, daa Yisímél u tii nedê yéli, ngmênê Yisak u tii nedê yéli, ngmênê Epîlaham Chóó Lémi ka

* 11:11: Gen 18:10-14; 21:2 * 11:12: Gen 15:5

mb:aamb:aa ngê doo kêlîmî, tp:oo Yisak daa w:êê ngê, kpêê ngê pî yó. * 19 Epîlaham u nuw:o Chóó Lémi p:uu doo kwo, apê, A tp:ee n:aa vyeë, Chóó Lémi ngê ghê mê t:emî. Na a ka yinté kópu yi pyodo, Epîlaham ngê tp:oo u vyeë têdê núwo, daa kêmakêma pî vyâ, ngmênê Chóó Lémi ngê kwo, Muntoo. Kwo, Nîm:ee nangê vy:a. Ngmênê u kwo Chóó Lémi ngê Yisak ghê mê t:ângo.

20 Kêlîmî mbêmê Yisak ngê Chóó Lémi u kópu dyuu tp:oo dê Njakóp mbwémi Yisó ye vyi too. Kópuni dîyo adnyi pyodopyodo, yi kópu knî ye vyi too. *

21 Dini ghi n:ii ngê Njakóp mupwoknî Yichip dnyen:aa ya, kêlîmî mbêmê Njakóp ngê u kee dê, Njósép tp:oo dê ye Chóó Lémi u kópu dyuu ye vyi too. U kiyé p:uu doo a kwo, Chóó Lémi ka u ngwo doo ngêpê, kwo, Ala tpémi dê ye mb:aamb:aa ngê cha a vuywo. *

22 Dini ghi n:ii ngê Njósép vy:ene wo, daa kêmakêma doo pwopwo, kêlîmî mbêmê mu dini ghi u kópu dyuu u mbwó knî ye vyu. Yepê, Nmî kuwó dini ghi ngê, Chóó Lémi ngê M:aa u yoo yilî ngê wa pyódu. Yepê, Yichip u ménê wa a pw:ii té. Yepê, Yi ngwo a dînê dyuu myoo núw:o y:e. *

23 Kêlîmî mbêmê Mósisi u pye mî y:oo Mósisi a w:êê ngópu. Dini ghi n:ii ngê ta, a w:ee ngópu, apê, K:uuchêm u tp:ee. U yi y:e dêpwo kwo, Lede knî y:oo king u kópu mbêmê vya y:e. Yi kópu u l:êê dîy:o king u kópu daa châpu ngópu, d:ââ pyile dpîmo ng:uu

* 11:17-18: Gen 22:1-14; Njems 2:21-22 * 11:20: Gen 27:27-29; 27:39-40 * 11:21: Gen 48:15-16 * 11:22: Gen 50:24-25

ńeńe. U kuwó dini ghi ngê king tp:oo módó ngê a nmyââ, chókó tp:oo ngê pyódu ngê.*

²⁴ Dini ghi n:iî ngê Mósisi mââwe ngê pyodo, Yichip tpémi y:oo mb:aamb:aa ngê dnyimo cháâcháâ, ngmênê kêlîmî mbêmê yi cháâcháâ u wépi puwâ, yi vy:o a pwii wo, chókó u yoo vy:o mê ghê wo. * ²⁵ K:omo tpile Chókó Lémi u yoo vy:o u k:iî nipi dnye mgîní vyîmî, ngmênê yi kópu u kwo mb:aamb:aa ngê pyodo. Chókó u yoo yi wépi dmi wo puwâ, Yichip tpémi yi vy:o wodoo kwo, ye m:ââ knî ngmê yi k:oo u ya pè mb:aamb:aa, u tpile myepê yilî. Yi kópu wo d:uu ngê, ye dono kópu yipê d:uu ngê, mu kópu u dîy:o Chókó Lémi ngê nmî kn:ââ yoo yi l:êê dîy:o mwiyé a ngmidi ngê.

²⁶ Alanté doo a nuw:o, apê, Chókó Lémi ngê yiné a ngmidi noo, Yisîléli tpémi yi kada kaa noo. Apê, K:omo tpile adnyi nkwitinkwiti nê, Yichip tpémi y:oo amyidnyi nkwitinkwiti nê, ngmênê yi kópu a ka têdê kópu, mu kópu u dîy:o Chókó Lémi ngê kókó k:oo wa kaa nê. Mósisi ka yi kópu ndîi kópu ngê pyodo, Yichip tpémi yi tpile yilî têdê kópu ngê u kwo pyaa dniye.

²⁷ Kêlîmî mbêmê Mósisi ngê Yichip a kuwo ngê. K:omo tpile king u yoo yi wépi dmi puwâ, ngmênê ye dêpwo nkîngê, ye mêtêpê diyé wo. Na a ka Chókó Lémi yi módu, yiné wêdêwêdê kwólu. * ²⁸ Dini ghi n:iî ngê Chókó Lémi ngê Mósisi Yichip mê dy:ââ ngê, Mósisi Chókó Lémi u kópu ka kêlîmî mbê wo, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u kópu dyuu nmî kn:ââ knî ye vyi too. Yi kópu dyuu mbêmê sipi tp:oo vya tumo, wêê

* **11:23:** Ex 1:22; 2:1-2 * **11:24:** Ex 2:10-12 * **11:27:** Ex 12:51

yi keñe t:âmo keñe t:âmo t:ee ngópu. Yi mgîdí ngê Chóó Lémi u enjel ngê Yichip tpémi yi tp:ee máâ kaa yintómu vya too, ngmênê ngomo t:âmo n:i knî yi p:uu wêê doo ya, tp:ee y:i daangmê vyâ. *

²⁹ Dini ghi n:i ngê nmî kn:ââ knî y:oo Yichip a kuwo ngópu, kêlîmî mbêmê Ntii Mtyemtye m:ââ pââ ntee tpile ngê pyodo, u ngwo ngmêê ngópu. Dini ghi n:i ngê Yichip tpémi yi kuwó ghê dniye, ntii mêdê diyé wo, tpêpwo u pwo mênê yó, u ngwo vy:êê dniye. *

³⁰ Dini ghi n:i ngê nmî kn:ââ yoo Kenan Wee u kwo mî taa dniye, wo pyudu knî yi k:oo Njédikó dnya a y:ey:ee. Chóó Lémi ka kêlîmî mbêmê yi p:aani u chêêpî mbwa a vyóó wo, Njédikó tpémi u ngwo vya tumo. * ³¹ Nmî kn:ââ yoo Njédikó ghêlî dîmî taa dniye, Njósuwa ngê lede miyó dy:ââ ngê, yepê, Njédikó nyi ngete nyoo. Dini ghi n:i ngê mî taa knopwo, Njédikó tpémi y:oo u yi y:e doo kwo, Nmî vya dê, ngmênê téli pyââ Lahap ngê w:êê doo, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ka doo kêlîmî. Njédikó tpémi y:oo Chóó Lémi dêdnyimo chââchââ. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî kn:ââ knî y:oo yi p:aani a pw:oo ngópu, pi yintómu vya tumo, ngmênê Lahap w:êê ngópu, u yoo knî yi k:ii, mu kópu u dîy:o ngete dê yinê a w:êê doo. *

³² Dyimê pywuu nmye daamunê kê. Dye ghi doo u ntââ ngê dê pyódu, kêlîmî pyu yoo yi danêmbum nmye daamunê nt:o. N:i dé yi kêlîmî ndîi, woni yoo yi pi dmi ala, Nkidiyón, Mbadaka, Samísón, Njepîta, Dépidi, Samuwel, n:i knî y:oo Chóó Lémi

* **11:28:** Ex 12:21-30 * **11:29:** Ex 14:21-31 * **11:30:** Josh 6:12-21 * **11:31:** Josh 2:1-21; 6:25

u komo dnyimo a kapî, mye yi k:ii. ³³ Woni knî y:oo kn:aa lede yoo ngm:ii kalê tumo, yi chóó yi yoo mb:aamb:aa ngê dnyimo y:enê dé. Kópuni Chóó Lémi ngê ye mwiyé a vyi too, yi kópu yi l:êê dîy:o mye d:uu too. Chóó Lémi ngê woni layoni knî ye w:êê too, * ³⁴ woni yoo ndê ka w:êê too, woni yoo l:êê tédê w:êê too. K:omo tpile l:êê yi lama dnyinté doo ya, ngmênê Chóó Lémi ngê modoo a wêdêwêdê kîgha dé, kn:aa lede yoo dnyimo vyeé dé. *

³⁵ Pyââ knî ngmê yi nêni yoo pw:oo dniye, yi kêlîmî u l:êê dîy:o myombó mêtê pii dniye, ngmênê kêlîmî u l:êê dîy:o pi woni pw:oo dniye, mêtêpê pii dniye. Dini ghi n:ii ngê pi knî y:oo dnye kpakakpaka dé, alanté dnye nuw:o, K:omo tpile a vyeé nmo, ngmênê Chóó Lémi daanmo wópu, mu dini ghi ngê amêtê pyidu nmo. * ³⁶ Kêlîmî pyu knî ngmê dnye yumuyumu dé, yedê ngê myednye kpakakpaka dé, knî ngmê yedê nédê t:ee tumo, mbwa k:oo kalê tumo. *³⁷⁻³⁸ Kêlîmî pyu knî ngmê chêêpî ngê vya tumo, woni taa ngê vya tumo. Yi-pââ choo ngê ntee anyi châpwo, kêlîmî pyu woni choo ngê yinté dnyimo châpwo dé, u ngwo dnyimo vyeé dé. Kêlîmî pyu woni knî y:e dono dnyimo d:uud:uu, dnyimo ngm:ii kîgha dé. Doo u ntââ nipi daapîdnye ya, mu kópu u dîy:o mgîdí u yoo kêlîmî u yoo daa numo yi pee dé. Yi kêlîmî pyu yoo nko mênê dnyimo mbêpêmbêpê, kpomo t:âmo kpomo t:âmo dnyimon:aa ya, mbu knî yi mbêmê dnyimon:aa mbwolombwolo. Ngópuch:anê ngê dnyimo pyodopyodo, dini ghi n:ii ngê yi kpîdí

* **11:33:** Dan 6:22 * **11:34:** Dan 3:23-27 * **11:35:** 1 Kings 17:17-24; 2 Kings 4:18-37 * **11:36:** Jer 20:2; 37:15-16

dnyimo a chópuchópu, sipi too nunukwéti too yi paa dnyimo t:emî dé.

³⁹ K:omo tpile yi yéli yi kélîmî mbêmê Chóó Lémi u nuu u yoo ngê pyaa dniye, ngmênê kópuni mb:aa ye a vyi too, woni knî dêpê pyw:ee tumo, ⁴⁰ mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, Yi yéli y:oo dny:oo t:âât:ââ nmo. Mu dini ghi ngê yi k:i i yoo ngmidi ngê wa pyódu nmo, kópuni ndêndê ngê mb:aamb:aa, yi kópu nipi nmo wa a kê.

12

Yesu u maa kîgha

¹ Yélini Chóó Lémi ka mwiyé a kélîmî mbê dniye, yi yéli, yoo ndîi. Yi yéli Chóó Lémi u maa p:uu nmî kada ghê dniye, wumê t:âât:ââ nmo. Yi kópu u l:êê dîy:o kópuni knî y:oo dpî dînga nmo, kée téme, dononi knî y:oo dpî ngîmî nmo, dny:i i d:i i téme, Chóó Lémi u maa dpodombiy:e kîgha koo. * ² Nmî nuw:o dmi Yesu p:uu kaa koo, myedê nj:i i koo. Nmî kélîmî nkoo kn:ââ vyîlo yi pini p:uu a kwo mo. K:omo tpile kîdosi u maadî doo kwo, ngmênê daa kede wo. K:omo tpile dnye mywenemywene kîgha, ngmênê u kwo tédê kópu ngê pyodo. U lama doo ya, Dîyo w:aa anîmo pyw:oo. Yi w:aa wunê a pyw:ângo, Chóó Lémi ka mē diyé wo, u wéni pee mî yaa wo, u che p:ââ pee ngê mîmî pyodo. * ³ Máadini kwólu, yi máadi p:uu dmyinê nuw:o. Yoo dono yi vy:o kópu dono yilî dpîmo a vyîmî. Dmyina a nj:i i, yi máadi myedmyinê kîgha, nangmê kede. * ⁴ Dono vyîmî tédê nmyi vy:o pini doongmê vya ngópu.

* **12:1:** 1 Kódin 9:24-25
27:28-44

* **12:2:** Hipîlu 1:3; 3:1

* **12:3:** Mát

Chóó Lémi ngê tp:oo módó tp:oo mââ yoo u ngwo wunê kpadakpada too

⁵ Dono vyîmî tédê Chóó Lémi ngê wunê kpadakpada nmoo, mu kópu u díy:o nmo tp:oo módó tp:oo mââ yoo. Yi kópu puku yedê alanté a tóó,

A tp:ee, nmî Lémi ngê adî kpadakpada ngi, nangê vyi, Tédê kópu yila.

Dini ghi n:ii ngê nguwo ada a mbumu knomomê, ye p:uu dpodó nangê yé,

⁶ mu kópu u díy:o yélini yi nuu ghi dmi nmî Lémi nódo a tóó, yi yéli wunê kpadakpada too, n:ii dé tp:oo ngê dpî pyódu té, dpî kpaka té.

⁷ Dononi nmyinê vyîmî tumo, nmî Mî ngê yi dono ngê wunê kpadakpada nmyoo. Yi kpadakpada u wépi kîdmyimê pwapî, mu kópu u díy:o pi ngê tp:oo módó tp:oo mââ yoo ntee a kpadakpada too, Chóó Lémi ngê yinté myewunê kpadakpada nmyoo. Doo u ntââ pi ngê tp:ee daawa tpyé, módó, ngmênê dpî dêêpî kê. ⁸ Chóó Lémi ngê tp:oo módó tp:oo mââ yintómu ntee wunê kpadakpada too, yinté wodêdê kpadakpada nmyoo, ye tp:oo njini ngê daap:ee pyede, p:ee maadî tp:ee dé.

⁹ Dyámê mbêmê nmî mí knî y:oo dnyimo kpadakpada nmo, u ngwo nmîmo kpadakpada, u nkwo nmo chââchââ too. Nmî Mî n:ii mbóó p:uu wunê tóó, dini ghi n:ii ngê dpo kpada nmo, ntênê paa kpada kmêle, ghê kamî u ngwo anmo pyw:oo.

¹⁰ Daa ndîi la ghi tp:oo, nmî mí knî y:oo yi chóó yi l:êê ghi dmi mbêmê dnyimo kpadakpada nmo, ngmênê Chóó Lémi ngê nmî mb:aamb:aa u l:êê díy:o wunê kpadakpada nmoo. Ntee a tóó, dyââpe p:uu daa t:a, u yi u ngwo a kwo, Yinté nî pyódu té.

¹¹ Dini ghi n:ii ngê dpò kpada nmo, nmînê nmo daa nmî nuu u kópu nmo yedê d:uu, dono kópu nmo yu d:uu, ngmênê u kuwó dini ghi ngê anyinê w:ee, u nt:u kópu anyinê pyw:oo, pi mb:aa ngê anyi pyódu, yoo yi k:ii mb:aamb:aa ngê noko anmyi ya.

¹² K:omo tpile nmyi kêê dmi dpî wiy:a dniye, nmyi yi dmi dpî nté dniye, ngmênê Chóó Lémi p:uu dpodombiy:e dmyinê dpodo. ¹³ Nmyi yi dmi dono u maa p:uu nangmê kââ, maa mb:aa yidmyinê kîgha. Nmyi yi k:aa pyââ u pono dmyinê vyápê, tpuu pyââ u pono n:uungmê vyápê. N:ii ngê yu pyââ wunê a dêê ngê, maa mb:aa kîdangê kuwo, u kwo wa mbó. Maa mb:aa yichoo kîgha, mb:aamb:aa ngê moo pyaa we. ¹⁴ Pi yintómu knî yi k:ii mb:aamb:aa ngê noko dmyinê ya. Kópu mb:aa dmyinê d:uud:uu dé. N:ii ngê kópu mb:aa daadî d:uud:uu dé, nmî Lémi daawa m:uu.

Mbwaa kuu yiyé u danêmbum

¹⁵ A tîdê mbwó yoo, noko mb:aamb:aa ngê dmyinê vyyuwo. Máádini Chóó Lémi ngê a yó, nmyi vy:o pini ngmê yi máádi p:uu kîdangên:aa diyé. Nmyi vy:o pini ngmê ngê mbwaa kuu nmyi mênê kîngê yé, nmyi mbodo dmi kîngê vyyuwo té. ¹⁶ Pyââ ti mââ ti nmyi vy:o kîngê ya. Chóó Lémi p:uu kópu dyuu tédê kópu ngê nmye kîngê pyaa dmi, Yisó u nt:anê nangmê yââ, mu kópu u dîy:o kópuni Chóó Lémi ka ndîi kópu, tédê kópu ngê u kwo pyodo. K:omo tpile pi kaa, ngmênê nté kuu ngmidî u l:êê dîy:o u mbwó tpuuni ka kwo, Nyi a kada pini. * ¹⁷ U kuwó dini ghi ngê u yi u ngwo doo kwo, M:aa ngê Chóó Lémi u kópu mb:aa a p:uu ngmê t:ee ngê,

* **12:16:** Gen 25:33-34

ngmênê Chóó Lémi ngê a mb:ii ngê. K:omo tpile Yísó ngê u yi doo kwo, Maa mb:aa p:uu m:aa ghê, u l:êê díy:o myedoo mbê, ngmênê doo u ntââ. *

Chóó Lémi u chââchââ

¹⁸ A tídê mbwó yoo, maa kamî mb:aamb:aa ngê dmyinê kîgha. Kópuni nmî kn:ââ knî y:oo a m:uu tumo, yi kópu dpîp:e m:uu tumo. Dini ghi n:ii ngê Sainay mbwini vyyuwo lee dniye, Chóó Lémi ndê k:ii ntee tpile ngê mbu mbêmê ye a ghêpê wo, yi ndê dpudu ngê mgídí a gh:ay ngê. Yópu ndîi doo a wupe, * ¹⁹ nkéli dpuwo u dnye dnye nyêmî, Chóó Lémi u dnye mye ny:ee ngópu. Pi knî y:oo Mósisi ka kwo, U yi nmo daa kwo, Yi dnyeni m:oo ny:oo, ²⁰ mu kópu u díy:o kópuni mwiyé a ny:ee ngópu, yinê ye doo u ntââ ngê pyodo. Yi kópu ala, N:i ala mbwini paa da lee knomomê, chêêpî ngê dpî vya yó, myenté tpile tp:oo n:ii ala mbwini paa da lee knomomê, chêêpî ngê myoo vya yó. ²¹ Kópuni m:uu ngópu, d:ud:umbiy:e nkîngê kalê too, Mósisi mye nkîngê kwólu, yepê, Ntênê myidî nkîngê mb:anê.

²² A tídê mbwó yoo, yi mbwini vyyuwo dpîp:e lee dniye, ngmênê Chóó Lémi kwéli a tóó, y:i nmyinê lee dniye. Yi p:aani Njedusalem ntee p:aani. Njedusalem daa Sainai mbwini mbêmê a tóó, ngmênê Saiyon mbwini mbêmê a tóó. Enjel yilî tp:oo témi tap yi vy:o nmye wee. * ²³ Chóó Lémi ka nmyinê lee dniye, pini n:ii pi yintómu yi kóté kîgha pyu ngê a tóó. Dyámê mbêmê tp:ee kaa u pi ndîi ngê ntee a tóó, Chóó Lémi ngê nmyi pi dmi ndîi ngê yinté mye pyódu ngê, nipi a danê nmyoo, nmyi pi dmi mbóó

* **12:17:** Gen 27:30-40 * **12:18:** Ex 19:12-13,16-20; Ex 20:18-21

* **12:22:** Tpyuu 21:2; 5:11

p:uu a d:êê too, w:aa u ngwo nmyinê pyw:ee ngópu. Yélini Chóó Lémi ka mwiyé dnya a kêlîmî, dini ghi n:ii ngê a pw:oo dniye, Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê pyódu too, ala ngwo yi yéli yi vy:o nmye wee.

* ²⁴ Yesu ka nmyinê lee dniye, pini n:ii ngê Chóó Lémi ka a kâadî nmoo, chóó u wêê ngê nmî dono yilî yiné mye chedê too. Dini ghi n:ii ngê Kéén ngê u mbwó Epel a vyâ, wêê têpê mbêmê ghîgho, Chóó Lémi ngê Epel u ntââ Kéén ngê a vy:ungo, ngmênê Yesu u wêê ngê kópu mb:aa kn:ââ yi chópu, u l:êê dîy:o nmî yikî dmi u pwo ghay wo. *

²⁵ A tîdê mbwó yoo, maa kamî mb:aamb:aa ngê dmyinê kîgha. Nmyi ngópu dmi dpî kpêmî tóó. Yélini Mósisî ka dyámê mbêmê dédnyimo a ng:aa, yi ngwo dnyimo a pwopwo. Nmî Lémi mbóó p:uu nmo wunê mbumu. U dnye daanmî ny:ee knomomê, ye ntênê wa kpada nmo. * ²⁶ Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi nmî kn:ââ knî ye a mbwolo, u dnye ngê têpê a ghêdê kwólu, ngmênê mu dini ghi ngê daa têpê u mo wa a ghêdê kwolo, ngmênê mbóó amye ghêdê kwolo. Yi kópu puku yedê mye tóó. * ²⁷ U nt:u kópu ala, dyámê u tpile dé adnyi ghêdê, chedê ngê wa pyaa dmi, ngmênê tpile ndêndê dé chedê ngê daawa pyaa dmi.

²⁸ Chóó Lémi kwunokwuno koo, mu kópu u dîy:o yélini yi vy:o kaa nmoo, yi yéli yi k:ii chedê ngê daanmî pyaa dmi. Chóó Lémi u nuu u yoo ngê pyaa kmêle, mb:aamb:aa ngê châachâa koo, u kwo mye nkîngê kmêle, ²⁹ mu kópu u dîy:o nmî yâpwo, yoo

* **12:23:** Luukí 10:20 * **12:24:** Hipîlu 8:6; Gen 4:10 * **12:25:**
 Hipîlu 2:1-3; 10:28-29 * **12:26:** Ex 19:18

dono ndiya yinê dpî kéé. *

13

Maa kamî u kópu mb:aa dé

¹ A tídê mbwó yoo, maa kamî nmye kîgha ngmê, kópu mb:aa yidmyinê d:uud:uu dé. Nmyi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya. * ² Pi my:oo knî ye dmyinê vyuwo. Nmyi lama ka tóó, nmî kn:ââ yoo pi my:oo knî ye dnyimo a vyuwo, woni yoo daa yi lama enjel knî ye myednyimo a vyuwo. * ³ Yélini mbwa k:oo a wee, mb:aamb:aa ngê ye dmyinê vyuwo. Mbwa k:oo yi k:ii w:ee wee, tpileni u yi nmye choo kwo knomomê, yi tpile ye dmyinê yémî dé. Yélini a mgîni vyîmî té, ye dmyinê vyuwo, mu kópu u díy:o nmyo yoo mu ngmídi. *

⁴ Yéé yepe yi nuw:o dê numo p:uu dny:oo kwo, yi tumu mââ yi tumu pyââ kîngmê ya. N:ii pini n:ii u kuwó wa pwiyé, Chóó Lémi ngê wa kpada. Pini n:ii adî pyââ ti, pyópuni adî mââ ti, Chóó Lémi ngê amye kpada dê.

⁵ Nmyi nuw:o dmi ndapî p:uu kîngê kwo. K:omo tpile ndapî tédê nmyi ngópu ye tóó, yi ntoo mbêmê dmyinê ya, mu kópu u díy:o Chóó Lémi ngê ala kópu a vyu,

Nmye ana a vyuwo,
nmyi mo daanê kalê nmyo. *

⁶ Yi kópu u l:êê díy:o nkîngê ngê kêê nangê t:oo, ala kópu dpî vyi yoo, apii,

Nmî Lémi ngê wunê ngêêpî nmo,

* **12:29:** Deut 4:24 * **13:1:** Njon 13:34 * **13:2:** 1 Pita 4:9

* **13:3:** Mát 25:36 * **13:5:** 1 Tim 6:8-10; Josh 1:5

pini n:ii ngê dono kópu nmo adî d:uud:uu, u kwo daanmî nkîngê,

yi pini wa dîpî, daawa dyênê nmo. *

⁷ Yélini nmyi kada a wee, dmyinê nuw:onuw:o dé, myedmyina a nj:ii dé, n:ii knî y:oo Chóó Lémi u kópu dyuu nmye dnyimo tpaépê dé. Ntee dnyimo ya, ntee dnyimo kélîmî, nmî Lémi u yoo ntee dnyimo wêdêwêdê kîgha dé, yi kópu knî yi p:uu dmyinê nuw:o, myedmyina a nj:ii dé. ⁸ Yesu Kédisu wunê ntee doo a ya, ala ngwo mye yinté, mu dini ghi ngê mye yinté, chedê ngê daawa pyódu. * ⁹ Nuw:o ghi kamî knî y:oo kîngê dóo nmyo, kn:aa máadi p:uu kîngê kaa nmyo. N:ii ngê nté knî ngmê nmye dpî kwódu té, yi pini ka ng:aa ngê kêê nangê t:oo. Yi kwódu yé kópu knî yi mbêmé pi u gha wêdêwêdê ngê d:uudpî pyódu, ngmênê Chóó Lémi ngê pi u gha wêdêwêdê ngê yinê dpî pyódu. *

¹⁰ Yesu nmî l:êê dîy:o pwene, chóochóo kpêê ngê pyódu ngê, Chóó Lémi ka maa kamî nmo a yó. N:ii knî y:oo tpile tp:oo kpêê ngê dpî yé t:oo, Yesu ngê daawa ngee té. ¹¹ Dono chedêchedê u l:êê dîy:o kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê tpile tp:oo wêê yâpwo ghi ndêndê k:oo a néne ngê, ngmênê yi tpile tp:oo ntóo kn:aa wumê nk:êênî tumo. * ¹² Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu daa p:o vya ngópu, kn:aa núw:o ngópu, y:i mî vya ngópu, nmî dono yilî yintómu chedê ngê u ngwo pyaa dniye. * ¹³ K:omo tpile yoo mbwee knî y:oo adnyi nkwitinkwiti nmo, ngmênê yi vy:o a pwii kmêle, Yesu ka kuwa lee kmêle.

* **13:6:** Psalm 118:6 * **13:8:** Tpyuu 1:17-18 * **13:9:** Lóma 14:17; 1 Kódin 8:8 * **13:11:** Lev 16:27 * **13:12:** Njon 19:17

14 Dyámê mbêmê nmî p:aa ndêndê daangma a tóó, nmî p:aa ndêndê nmo t:âât:ââ. * 15 Tpile tp:oo kpêê ngê daamunmî yé, ngmênê Yesu u pi mbêmê dye ghi yintómu Chóó Lémi chaa kîgha koo, pi knî ye u pi myedmyinên:aa tpapê. * 16 Pi ngêêpî nangê yé, pi ka vyuwo myenangê yé. Yi kópu dê Chóó Lémi u nuu u kpêê yiyé u kópu dê. *

17 Nmyi kada pini yoo yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé, mu kópu u dîy:o daa mgeemgee nyédi, dye ghi yintómu nmye wunê vyuwo nyédi, mu dini ghi ngê Chóó Lémi ye adîn:aa póó, yi dpodo u p:êê u kwo amînê nté t:oo. Ye mb:aamb:aa ngê anmyi ng:aa, yi dpodo tédê yi gha dmi mb:aamb:aa ngê adnyi pyodopyodo. Ye daanmyi ng:aa knomomê, ye yi dpodo tédê yi gha dmi dono ngê adí ya, adnyi mgeemgee, dnyinté u nkwo adnyi ngêêpî nmyo. *

18 A l:êê dîy:o dmyina a ngêêpê, mu kópu u dîy:o a lama ka tóó, Yesu ngê a dono yilî ló dini a chedê too, ala ngwo mēdaamunî dono. Ndêndê ngê u ya a nga a kwo, Dye ghi yintómu kópu mb:aa nî d:uud:uu dé. 19 Chóó Lémi ka dpodombiy:e dmyina a ngêêpê, límîlímî ngê nmye mēpêdê dy:ââ nēne.

Wédêwédê kîgha u kópu

20 Nmî yâpwo ndêndê, pini n:ii ngê yoo dpo kââdî, choo a ngêêpî nmyo. Ntênê ada a ngêêpî nmyo, mu kópu u dîy:o chóó Tp:oo nmî Lémi Yesu nmo a dy:ââ ngê, mēdê pyidu ngê. Yi pini sipi y:eeey:ee pyu ndêndê, nmî l:êê dîy:o pwene, Chóó Lémi ka u ngwo a kââdî nmoo, mēdaawa kée nmo. 21 Kópuni mbêmê

* 13:14: Hipîlu 11:16 * 13:15: Psalm 50:14,23 * 13:16: Pilipay 4:18 * 13:17: 1 Tes 5:12

Chóó Lémi u nuu u kópu anmyin:aa d:uud:uu dé, Chóó Lémi ngê yi kópu nmye choo a kuwo dé, chóó u nuu u yoo mb:aa ngê myechoo a pyépi nmyo, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ngê yinê a w:ee nmoo, pini n:iî anmî chaa kîgha, chedê ngê daawa pyódu. Ndê kópu yila.

Kuwókuwó kópu dyuu

²² A tîdê mbwó yoo, nmyi wêdêwêdê kîgha u l:êê dîy:o kópuni dyuu nmye d:a d:êê té, mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:onuw:o dé. Daa kópu yilî nmye yed:a d:êê.

²³ Kópu mb:aa ngmêdî ny:oo, nmî mbwó Timoti mbwa mênê kî pwii wo. Límîlímî ngê a ka wa a lee knomomê, ye y:i nipi any:uu m:uu nmyo.

²⁴ Nmyi kada pini knî ye a mb:aamb:aa dpî y:ee yó, myenté Yesu u yoo knî ye myoo y:ee yó. Yitali tpémi yélini Yesu u yoo vy:o ghê dniye, yi mb:aamb:aa nmye myedê dy:ââ ngmê.

²⁵ Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê choo a ngêêpî nmyo.

Wu u dí.

NMÎ MÎ U KÓPU DYUU
The New Testament in the Rossel Language, also called
the Yele Language, of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Yele Rossel long Niugini
copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2011-2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yele Rossel (Yele)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2009-11-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Mar 2024 from source files dated 13 Dec 2023

f23d3065-5277-5598-adb2-6416a21ad128